

Ο
ΤΕΤΑΡΤΟΣ
ΘΡΙΑΜΒΟΣ

ΤΟΥ
ΛΕΣΒΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ

Έν Κωνσταντινουπόλει Μουσικομονοπωλείου
καὶ Συντροφίας

Ἡ

Ἡ ἀρρασκὴ τῆς κατὰ τῶν μουσικῶν βιβλίων τοῦ
Λεσβίου συστήματος Πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ
ΕΚ ΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ.

Ο

ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΟΡΙΑΜΒΟΣ

ΤΟΥ

ΛΕΣΒΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΥ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει Μουσικομονοπωλείου
καὶ Συντροφίας

Ἡ

Ἡ ἀρασκευὴ τῆς κατὰ τῶν μουσικῶν βιβλίων τοῦ
Λεσβίου συστήματος Πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ.

Διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος,
καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν.
(Δαβὶδ ψαλ. ΞΕ'. § 12.)

123098

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Πρὸς εὐκολίαν τῶν ἀναγνωστῶν μας προτάσσομεν τὴν Πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον τὴν κατὰ τοῦ μουσικοῦ συστήματός μας, τῆς ὁποίας τὴν ἀνασκευὴν ἐπιχειροῦμεν ἐνταῦθα καὶ τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν ὅπως ἔχη ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 492 ἐν Σμύρνῃ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος Ἀμαλθείας.

Πρὸ ἐνός καὶ ἐπέκεινα χρόνου παραγεγενητός ἐνταῦθα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μουσικός τις Γεώργιος τοῦνομα, Λέοβιος, ἐνεφάνισε σύστημα νέας μεθόδου μουσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς δὴθεν, καθυποβάλλων αὐτὸ ὑπὸ τὴν παρατήρησιν, καὶ κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πρότασις αὐτοῦ ἠκροάσθη Συνοδικῶς, καὶ προσκληθέντες εἰ περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἀσματικὴν ἐπιστήμην ἔμπειροι, καὶ ἐπιστημονικῶς εἰδήμονες, οἵτε μουσικολογιώτατοι Διδάσκαλοι, Ὑψίσται τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ἄλλοι ἐξ ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἐτεχνολομοὶ μουσικοὶ, διεξῆλθον, καὶ ἀνέκριαν τὴν νέαν ταύτην μουσικὴν μέθοδον τοῦ εἰρημένου ἐφενετοῦ· ἀλλ' ἐν τῇ δοκιμασίᾳ αὐτῆς εὗρέθη πάντῃ ἀσυαρμολόγητος, καὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν γεγραπὴν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν ξενίζουσα, κατὰ τε τὸ ποιόν, ὥς νέους παρεισάγουσα, καὶ προστιθεμένη Ἦχους, καὶ τούτων τὰ ὀνόματα, καὶ γνωρίσματα καιναῖς κλήσεσι παραλλάττουσα καὶ συγχέουσα, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὰ σημεῖα τῆς γραφῆς, τὰ πρὸς

τὸ ὑφὸς τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ μέλους ἀρμόζοντα, καὶ ὁλῶς ἀπαλλοτριουμένη τῆς νεομισμῆτης, καὶ καθιερωμένης τῇ ἀγίᾳ Ἑκκλησίᾳ μουσικῆς. Τοιαύτη γοῦν τότε ἀποδειχθεῖσα ἡ μέθοδος αὕτη ἀπεδοκιμάσθη Συνοδικῶς, καὶ κατεκρίθη, διαταχθέντος καὶ κείνου τοῦ αὐτοῦ γοῦν μὴ ἐκδοῦναι, μήτε παραδοῦναι αὐτὴν τὸ σύνολον. Ἀλλ' ἤδη μὲ ἀπορίας εἶδομεν περιελθοῦσαν ὑπ' ὕψιν καὶ ἡμῶν ἀγγελλὰς εἰς τύπους, ἐν ἀλλοδαπῇ ἐκδεδομένην, καὶ κηρύττουσαν ὅτι καὶ Τόμοι, καὶ Ποιήματα μουσικὰ τῆς Ἀκολουθίας ἐτυπώθησαν, καὶ ἄλλα μέλλουσιν ἐκδοθῆναι κατ' αὐτὴν τὴν μέθοδον, ἥτις καὶ Λεσβίον σύστημα ἐπωνομάσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Γεωργίου Λεσβίου· ὅπερ διήγειρεν, ὥς εἰκός, τὴν ἀξιώχρεων προσοχὴν τῆς Ἑκκλησίας, καὶ προήγαγεν ἐκδοῦναι τὴν παροῦσαν ἐν τύποις ἐγκύκλιον Ἑκκλησιαστικὴν ἡμῶν Ἐπιστολήν, ἀπαγορεύουσαν ἀναγκαίως τὴν εἰσαίειν, καὶ χρῆσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μουσικῆς μεθόδου· ἐδδηλον γὰρ ὅτι οὕτως ἔχουσα τρόπον, καὶ νεωτερίζουσα, οὐ μόνον παρέξει σκάνδαλον ἀνατροπῆς καὶ παρασαλεύσεως τῶν ἀρχαίων σεβαστῶν καθεστώτων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τάξιν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν θέλει προξενήσει ἀνωμαλλίαν, μὴ συνάδουσα, μήτε συμφωνοῦσα πρὸς τὰ κανονικὰ Βιβλία αὐτῶν, ἅπαντα σχέσιν ἔχοντα πρὸς ἀλλήλα, καὶ συναρμολογούμενα ταῖς Ἑκκλησιαστικαῖς ὑμνωδαῖς. Καὶ διὰ ταῦτα γράφοντες ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν τῇ Ἀρχιερωσύνῃ σου, ὅπως γνωρίῃς καὶ εἰδοποιούμενος ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος νεωτερίζουσα μέθοδος τῆς ἡμετέρας Ἑκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἡ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Λεσβίου ἐφευρεθεῖσα, καὶ διαδοθεῖσα, ὥς μὴ ὧσκειν, ὑπάρχει ἀποδεδο-

κιμιάσμενη, καὶ κατακεκριμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας,
προσέξῃς καλῶς ἵνα μὴ παρεισφύσῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν
σου, ἢ παραδιδόμενη ὑπὸ τινος, ἢ ψαλλομένη ἐν Ἐκ-
κλησίᾳ, ἢ ὅλως ἐν χρήσει τιθεμένη παντάπασι· ἀλλὰ
καὶ ἐὰν τυχὸν φανῶσι μουσικὰ βιβλία κατ' αὐτὴν τετυ-
πωμένα, ἢ χειρόγραφα, ἀποβάλλῃς αὐτὰ, καὶ ἐξαλείψῃς,
ἵνα μηδὲν λάβωσι χάριν καὶ παραδοχὴν καὶ ἐν
λόγῳ θέλεις προσενεχθῇ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς
καὶ ἐπαγρυπνήσεως, λαμβάνων τὰ ἀνήκοῦτα μέτρα ἐπὶ
τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ εἰδοποιῶν καὶ ἡμῶν ἐν περι-
στάσει τολμηθησομένης ἀντιπράξεως, καὶ ἀπειθείας
παρὰ τινος. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλε-
ος εἴη μετὰ τῆς Ἀρχιερωσύνης σου.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ Ἀδελφός

† Ὁ Καισαρείας Παΐσιος

† Ὁ Ἐφέσου Ἀνθιμος

† Ὁ Ἡρακλείας Διονύσιος

† Ὁ Κυζίκου Ἰωαχεὶμ

† Ὁ Νικομηδείας Διονύσιος

† Ὁ Χαλκηδόνος Ἱερόθεος

† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος

† Ὁ Ἀδριανουπόλεως Γεράσιμος

† Ὁ Νεοκαισαρείας Κύριλλος

† Ὁ Πισσιδεΐας Μελέτιος.

† Ὁ Σμύρνης Ἀθανάσιος

† Ὁ Ἐρσεκίου Ἰωσήφ.

Ο

ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΘΡΙΑΜΒΟΣ

ΝΟΥ

ΕΣΒΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (α)

ΚΑΤΑ ΤΟΥ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει Μουσικομονοπωλείου
καὶ Συντροφίας.

Ἡ ἡ ἀνασκευὴ τῆς κατὰ τῶν μουσικῶν βιβλίων τοῦ
Λεοβίου οὐστήματος Πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου

1 Ἀδελφοί ! Τίς ἤθελε πιστεύσει ποτὲ ὅτι, ἡ Παναγι-
ότης αὐτοῦ, ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸ μέγα
ἀτόπημα, νὰ ψεῖξῃ καὶ νὰ κατηγορήσῃ τὸ Σύστημα τοῦτο,

(α) Ὁ πρῶτος Θρίαμβος ἐγένετο εἰς τὸ Β. Γυμνάσιον τῶν Ἀθη-
νῶν, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως τῆς μεθόδου μας τῷ 1836
Ἰαννουαρίου 31.

Ὁ δεύτερος Θρίαμβος ἐγένετο κατὰ τῆς καθ' ἡμῶν Διατριβῆς τοῦ
Κ. Ζαφυρίου Α. Ζαφυροπούλου τῷ 1842.

Ὁ τρίτος Θρίαμβος ἐγένετο εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ Πατριαρ-
χικῆς Συνεδριάσεως, τῷ 1846 Σεπτεμβρίου 23. Καί.

Ὁ τέταρτος Θρίαμβος ἡ παροῦσα ἀνασκευὴ τῆς Πατριαρχικῆς ἐγ-
κυκλίου.

τὸ ὁποῖον ὤφειλε μάλιστα νὰ προστατεύῃ; Τίς ἤθελε λέγω, πιστεύσει ὅτι ἤθελε φθάσει εἰς τὴν ἀπόνοιαν νὰ ἐκδῶσθαι καὶ νὰ δημοσιεύσῃ τοιαύτην ἐγκύκλιον κατὰ τοῦτον τὸν φωτισμένον αἰῶνα, καθ' ὃν οἱ ἄνθρωποι σήμερον δὲν πειθόνται πλέον τυρλοῖς ὁρμασιν εἰς τοὺς λόγους τῶν ἄλλων, οὐδὲ τρέμουσι τρανῶν ἀπειλὰς, ἀλλ' ἀπεναντίας μετὰ λόγου ζητοῦσι λόγον, καὶ θέλουσιν ἀποδείξει ἐπὶ τῶν λόγων καὶ πράξεων των;

« Λόγω μ' ἔπεισας φαρμάκῳ Σοφωτάτῳ. »

2 Τίς ἤθελε λέγω, πιστεύει τοῦτο; Βεβαίως οὐδεὶς. Καὶ ὅμως ἰδοὺ ἀναγνώσατε τὴν ἐγκύκλιον τὴν ὅποιαν καὶ ἡμεῖς καταχωρήσαμεν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνασκευῆς αὐτῆς.

Ἀλλ' ὅμως δεῖ τις ἐγνώρισεν ἐκ τοῦ πλησίον τοῦ Παναγιωτάτου τὸν φανατισμὸν, τὴν . . , τὴν . . , τὴν μισοκαλίαν, τὴν ἰσχυρογνωμίαν, καὶ πρὸ πάντων τὴν ἀπληστον αὐτοῦ αἰσχροκέρδειαν, ὅχι μόνον πιστεύει τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπερίμενε μετὰ βεβαιότητος ὅτι ἤθελε φανῇ μία τοιαύτη ἐγκύκλιος παρ' αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἡ προσδοκία του ἐπαλήθευσεν. (α)

3 Ἀγαπητοί! Παραδεχθεῖσα πρὸ 22 ἐτῶν ἤδη ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸ λésβιον σύστημα τῆς μουσικῆς, ἐσύστησεν ἐν Αἰγίνῃ δι' ἐπισήμων διαταγμάτων δημόσιον σχολὴν ὥρισε μισθοδοσίαν εἰς τὸν διδάσκοντα· ἐσύστησε τριμελῆ ἐφορίαν πρὸς ἐπιτήρησιν, καὶ τέλος ἐξέδωκε προκηρύξεις, δι' ὧν προσεκάλει τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τὸ σπουδάζωσιν ἀμισθί.

(α) Σιδόμενοι τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, θέλομεν ἐκφρασθῆ, μὲ πολὺ συγκαταβατικώτερον τρόπον, ἐφ' ὅσον ὁ καθ' ἡμῶν σκληρὸς καὶ ἄλογος τρόπος τῶν πολεμίων μας, καὶ τὰ λαμπρά μας δίκαια μᾶς ὑπαγορεύωσι,

4 Ὁ δὲ Κυβερνήτης Ἰωάννης Καποδίστριας, ἔπειτα, ἐξετάσας αὐτὸ καὶ αὐτὸς, καὶ κατανοήσας τὴν ἀξίαν καὶ χρησιμότητά του, τὸ εἰσέγαγεν ἐν τῷ ἐκεῖσε ὀρφανοτροφείῳ, παρασχὼν καὶ αὐτὸς τὸν ἀνάλογον μισθὸν εἰς τὸν διδάσκοντα. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν διὰ τῆς τότε συρροῆς τῶν ἐκ διαφόρων μερῶν παροίκων, κοινὸν γενόμενον, διεδόθη εἰς πολλὰ καὶ διάφορα μέρη, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

5 Κατὰ δὲ τὸ 1840 ἐκδοὺς διὰ τοῦ τύπου τὸ Θεωρητικὸν καὶ τὸ, Ἀναστασιματάριον, τοῦ πρὸ 22 ἐτῶν διδασκόμενου παρ' ἐμοῦ Συστήματος τούτου, ἐπεθύμουν εὐθὺς ν' ἀρχίσω καὶ τῆς μουσικῆς, Ἀνθολογίας τὴν ἑκδοσιν. Ἡ ἔλλειψις τῆς ὁποίας ἐμπόδιζεν ἐπὶ πολὺ τῆς φρελείας τὴν πρόοδον καὶ διάδοσιν.

6 Ἄλλ' εἰς διάστημα ἑξ ἐτῶν μὴ δυνηθεὶς νὰ πραγματοποιήσω τὸν πόθον μου, δι' ἀναγκυρίαν, ἀπέφασσα κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1846 ἀπελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ καθυποβάλλω τὸ Σύστημά μου εἰς τὴν αὐτοῦ Παναγιότητα, καὶ νὰ ζητήσω τὴν προστασίαν καὶ συνδρομὴν του εἰς τὴν τύπωσίωτον· τοῦτο ὅμως ἠρέθισε πολὺ τὸν φθόνον καὶ τὴν μισοκαλίαν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μουσικῶν· ἐνόμιζον καὶ ἠλπίζον, ὅτι διευθυνόμενι πρὸς ἓνα ἐκ τῶν Μεδίκων· ὅτι ἔμελλον νὰ γενῶ δεκτὸς, δεκτότατος, καὶ νὰ βραβευθῶ! οὕτω μ' ἔπειθεν ἡ ἀπλότης καὶ ἀθωότης μου νὰ φρονῶ! ἐνόμιζον ὅτι ἐπατριάρχευέ τις ἀληθῶς Ποιμενάρχης! προστάτης τῶν μουσῶν! ποῦ νὰ προνοήσω, ὅτι ἡ αὐτοῦ Παναγιότης ἦτο Τίγρις, ἦτο Πάρδαλις; Ποῦ ἤξευρον ὅτι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Χρυσοστόμων αὐτῶν ὁ διάδοχος, ἐξωμοιοῦτο τοῖς ἡθεσι μὲ τὰ τοῦ Νέρωνος; ἢ μὲ ἓνα αἰμοδόρον ἀληθῶς Σατράπην;

7 Ἐνεφάνισθην λοιπὸν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔκαμα τὰς προτάσεις μου, μὲ διέταξε νὰ ψάλλω διάφορα ᾠσματα εἰς τὴν γραφὴν τοῦ Συστήματός μου, μὲ ἡροάσθη, καὶ ἐβιάσθη ἔσως ἐκὼν ἀέκων, μ' ὅλην τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακίας του, νὰ μοὶ ὁμολογήσῃ, [παρόντων καὶ ἄλλων πολλῶν τὸ ἀπαράλλακτον, τὸ καθολικῶς ὅμοιον, καὶ τὸ ἀναλλοίστον ὅρος τῶν ἰδικῶν μου· καὶ τῶν τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος μουσικῆς ἀσμάτων ἐννόησε δὲ καλῶς καὶ τὴν εὐκολίαν, ἣν παρέχει τὸ σύστημά μου, ἐπιγινούσῃ τὴν ἀξιολογότητα αὐτοῦ.

8 Καὶ ἐπὶ τοσοῦτον συνεκινήθη, κατ' ἀρχὰς πρὶν ἢ κυριευθῇ ἐκ τοῦ πάθους τοῦ Μαμοῦ, τὸν ὅποιον οἱ ἀντιζηλοῖμου, βεβιαίως πρὸς αὐτὸν ἐπρόσφερον πρὸς χάριν τῆς ιδιοτελείας καὶ τοῦ μονοπωλείου των, μ' ὅλον τὸ ἀμάλλακτον τῆς καρδίας του, ὥστε καὶ μ' ἐφιλοδώρησε χρηματικὴν τιλὴ μικρὰν ποσότητα, δοὺς μοι καὶ ἐλπίδας περὶ τοῦ ποθουμένου.

9 Ἀλλὰ μεθ' ἡμέρας οὐ πολλὰς, τὸ φθονερώτατον γένος τῶν Μουσικῶν του τῶν εὐνοουμένων, συνελθόντες ἔδωκαν αὐτῷ ἀργύρια ἱκανά! ὁ δὲ Παναγιώτατος, μεταβαλὼν βουλὴν, καὶ γνώμην, καὶ διάθεσιν ἔγεινε τ' ἀνάπαλιν τοῦ πρώτου τότε Σκρίον ἐναντίον μου· ὁ δὲ Λέσβιος ἐγγυτρίμων προσηυχόμεν ἡσυχῶς τότε καθ' ἐκάστην, λέγων κατ' ἐμαυτόν· « Σῶσον με Κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, καὶ ἀπὸ στόματος δολίων ῥῦσαί με. »

10 Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί! Εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ὅτι, πᾶσαι αἱ κοινωνίαι τῶν ἀνθρώπων, πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, ἔχουσι Νόμους καὶ Δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων, προσκαλοῦν τὸν τε ἐνάγοντα καὶ τὸν ἐναγόμενον, καὶ μὲ μαρτυρίας, ὅρκους, καὶ μυρίους ἄλλους τρόπους, κρίνοντες καὶ ἀνακρίνοντες τὴν ὑπόθεσιν αὐτῶν, ἀποφασί-

ζωσι με ἀπάθειαν, ἀμεροληψίαν καὶ καθαρὰν συνείδησιν κατὰ τὸ δίκαιον. Ἐὰν δὲ συμπέτῃ ὑπόθεσις, τῆς ὁποίας τὴν φύσιν οἱ Δικασταὶ δὲν γνωρίζουσι, σχηματίζουσιν ἐπιτροπὴν εἰ-
δήμονα τῶν εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἀναφερομένων, αὕτῃ δὲ μετὰ τῶν Δικαστῶν ἀποφασίζει εὐσυνειδώς τὸ δίκαιον.

11 Ὁ δὲ Παναγιώτατος καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης! ἡ πηγὴ τῆς δικαιοσύνης! τί ἐπραξεν εἰς τὴν παρούσαν πε-
ρίστασιν; Ὅλον τὸ ἐναντίον. Συγκαλέσας Συνεδρίασιν Ἀρχι-
ερέων, προσεκάλεσε τοὺς ἐνάγοντας Μουσικοὺς καὶ τὸν ἐνα-
γόμενον Λέσβιον, δηλαδὴ τοὺς Ψάλτας τῆς Μεγάλης Ἐκκλη-
σίας, μετὰ τοῦ Θεοδώρου Φωκαέως, οἵτινες ἔχουν μονοπω-
λεῖον τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν, καὶ τὴν τύπωσιν τῶν
τοσούτων μουσικῶν. Βιβλίων καὶ τινες ἄλλους τυχαίους,
βιαίως καὶ ἐπὶ ὑποσχέσει μεγάλων ἀνταμοιβῶν συρομένου
τοὺς τελευταίους, διὰ νὰ κράζωσι τὸ « Ἄρον, Ἄρον, σταύ-
ρωσον αὐτόν. »

12 Ἀντί δὲ νὰ σχηματίσῃ ἐπιτροπὴν συγκεκριμένην ἀπὸ
τοὺς ὑπάρχοντας κατὰ δυστυχίαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀμού-
σους μουσικοὺς τί ὤφειλε νὰ πράξῃ; Ἔφειλε νὰ διορίσῃ
ἐπιτροπὴν συγκεκριμένην ἀπὸ ἀνδρας εὐὐπολήπτους, ἀμερολη-
πτους, σοφοὺς καὶ πεπαιδευμένους, οἵτινες μόνοι αὐτοὶ ἡδύ-
ναντο νὰ ἐννοήσωσι, καὶ νὰ γνωρίσωσι τὴν φύσιν τοῦ διορ-
γανισμοῦ τῆς Μεθόδου μου, καὶ εἰ ἐποιοὶ κρίνοντες καὶ ἀ-
νακρίνοντες αὐτήν, νὰ ἀποφασίσωσι με ἀπάθειαν, ἀμερολη-
ψίαν καὶ καθαρὰν συνείδησιν τὸ δίκαιον. Ἀντί λοιπὸν τοῦ-
του τί ἐπραξεν ἡ Παναγιότης του; Δεὺς ὅλην τὴν δύναμιν
τοῦ δικάζειν καὶ καταδικάζειν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀνωτέ-
ρω μουσικῶν· οὗτοι δὲ μὴ δυνηθέντες νὰ ἐξελέγξωσι διὰ
τοῦ ὄρθου λόγου τὴν μέθοδόν μας, καὶ σπουδάζοντες κατ'
ἐκείνην τὴν κρίσιμον περίστασιν νὰ δείξωσι τὴν πολυμάθει-

άν των καὶ ἐμπειρίαν, κατεδέχθησαν νὰ κρίνωσι καὶ νὰ ἐπικρίνωσι λάθῃ τινὰ τυπογραφικὰ τῶν βιβλίων μας· (α) καὶ μηδὲν ἕτερον· ἦτοι οἱ ἐνάγοντες καίτοι Δικασταὶ γινόμενοι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κατὰστρέψωσι τὴν ἀλήθειαν μ' ὅλας τὰς προσπάθειάς των, διότι ἡ ἀλήθεια ἔχει παρρησίαν καὶ τὸ ψεῦδος αἰσχύνεται ἐνώπιον αὐτῆς· Τετυφλωμένοι δὲ ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς αἰσχροκερδεῖας καὶ τοῦ φθόνου, καὶ τρέμοντες μήπως κατακερματισθῇ τὸ αἰσχρὸν μονοπωλεῖόν των, ἐρχομένου εἰς φῶς ἄλλου τελειωτέρου Συστήματος μουσικῆς· ἐξέφραζον ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἅπειρα κατὰ τοῦ Δεσβίου ὁμοια μὲ τὸ ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος « καταλύσω τὸν Νάον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομήσω αὐτόν. »

13 Ποίαν ἔρευναν, ἢ ἐπικρίσιν, νομίζετε, ἀγαπητοὶ μου ὁμογενεῖς ! εἰς τὸ Σύστημά μου ἔπραξαν οἱ εἰδημονέστεροι, ὥς λέγει ἡ Παναγιότης του, ἐκ τῶν Μουσικῶν του ; Εἴπαμεν οὐδεμίαν τινά. Ἀλλ' οὐδὲ ἤξευρον πόθεν, καὶ πῶς πρέπει ν' ἀρχίσωσιν, ἢ, καὶ τί νὰ εἴπωσιν οἱ τρανοὶ οὗτοι μουσικοί. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ ἐπιφέρωσι κρίσιν ἀπαθῇ εἰς τὸ πρᾶγμα, καὶ ἂν οἱ ἴδιοι δὲν ἐννόουν νὰ συμβουλευθῶσι καὶ ἄλλους πεπαιδευμένους· διεβρήγνουν μόνον ἐκ τοῦ φθόνου, τὰ ἱμάτια αὐτῶν, μετὰ φωνῶν καὶ κραυγῶν ἀλλοκοτῶν λέγοντες « Καινοτομία, αἵρεσις, ἀθεΐα, ἀσέβεια εἶναι τὸ Σύστημά του, διότι ἠὔξησε τοὺς ἤχους, διότι παρήλλαξε τὰ σημεῖα τῆς γραφῆς τῆς μουσικῆς » Παναγιώτατε ! Σταύρωσον Σταύρωσον αὐτόν· οὔτε ἤκουον ἄλλο, οὔτε ἠκούοντο, εἰμὴ θόρυβοι καὶ ἀλλαλαγμοί, καὶ τὴν ἀταξίαν βεβαίως παρέχωρει ὁ δωρολήπτης Ηγτριάρχης εἰς τοὺς δωροδότας κατὰ

(α) Εἰς τοιαύτην, καὶ τοσαύτην χαμέρπειαν καὶ ἀνετησίαν κατήνησαν, οἱ ἐπιστημονικοὶ μας οὔτοι μουσικοί.

συνεννόησιν πρὸς καταστροφὴν μου δικαίως, διότι παρ' ἐμοῦ ὁποῖαν ἀτομικὴν ὠφελείαν ἐπερίμενεν, ἐνῷ παρ' αὐτῶν εὐρὼν εὐκαιρίαν ἐβρόχθητε σωροὺς χρημάτων;

14 Ἦτο λοιπὸν ἐλπίζόμενον, ἦτο ποτὲ δυνατόν οἱ τοιούτοι ἰδιοτελεῖς ἐνάγοντες καὶ Δικασταὶ συγχρόνως, ν' ἀποφασίσωσι τὰ ἐναντία τῶν συμφερόντων των, καὶ νὰ διακηρύξωσιν εἰς τὸ κοινόν, ὅτι ἡ μέθοδος τοῦ Λεσβίου εἶναι ὀρθοτέρα καὶ τελειότερα τῆς ἄλλης, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν αὐτοὶ ἐξήντηλσαν καὶ ἐξαντλοῦσι μέχρι τοῦδε χιλιάδας καὶ μυριάδας ταλλήρων, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν αὐτοὶ ζῶσι, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἡ ὑπαρξὶς αὐτῶν ἐξαρτᾶται; Οὐχὶ βεβαίως ποτέ. Ἄνομον ἀληθῶς καὶ αἰμοδόρον Συνέδριον τῶν τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Κουταλιανοῦ μουσικῶν! Συνέβη ποτὲ τοιαύτη ἄδικος καὶ ἀσυνείδητος δίκη; Ὁ ἐνάγων δικάζει καὶ καταδικάζει, ἢ ὁ Νόμος καὶ οἱ Δικασταί;

15 Ἐπιμένοντες δὲ ν' ἀποδείξωσι καὶ ἐπιστηρίξωσιν, ὥς δόγμα Ὀρθοσκευτικόν τὰ γραπτὰ τῆς μουσικῆς των σημεῖα, ἐκίνησαν εἰς τοσαύτην ἀηδίαν καὶ γέλωτα, οὐ μόνον τοὺς τῷ ὄντι ἐναρέτους καὶ ἁγίους Ἀρχιερεῖς τῆς Συνόδου, ἀλλὰ καὶ ὄλους τοὺς παρεωρεθέντας, ὥστε ἡ συνέλευσις ἐβιάσθη νὰ διαλυθῇ· ὁ δὲ Πατριάρχης διὰ τὸ εὐσχημον ἵνα μὴ περισσότερον φανῶσι καταγέλαστοι οἱ πελάται του, διέταξεν ὅτι, ἕκαστον τῶν μερῶν νὰ κάμῃ τὰς προτάσεις του γραπτὰς, καὶ εἰς ἡμέραν προσδιωρισμένην νὰ παρρησιασθῶσιν. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη προφορικὴ διαταγὴ, καὶ αἱ συχναὶ πρὸς με κατὰ τὴν ἀρχὴν ὑποσχέσεις καὶ μετὰ ταῦτα προσποιήσεις τῆς Παναγιότητός του, ὅτι ἤθελε δώσει μὲ ἀμεροληψίαν αἴσιον τέλος αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως κτλ. ἐτάφηναν εἰς τὸ χάος τῆς λήθης μετὰ τῶν εἰς τὸ κιβώτιόν του ἐμβάντων χρημάτων τῶν πολεμούντων με Μουσικῶν. Διότι ὁ σκοπὸς

καὶ τὸ στρατήγημα τῆς πράξεως ταύτης ἀπέβλεπεν, εἰς τὸ νὰ προσβληθῇ μόνον καὶ μόνον ἐπὶ Πατριαρχικῆς συνεδριάσεως ἡ μέθοδος τοῦ Λεσβίου, διὰ νὰ ψυχρανθῇ ὅπως οὖν ὁ πρὸς αὐτὴν ζῆλος καὶ προθυμία τοῦ λαοῦ, καὶ γὰρ ὑποστριχθῇ τὸ καταχθόνιον μονοπωλεῖον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μουσικῶν. Καὶ τέλος πάντων διὰ τοιούτων ῥαδιουργιῶν, καὶ ἱκανῆς ὀύσεως ὡς ἐξεθέσαμεν χρημάτων, ἐπισαν οἱ ἔνδοξοι μουσικοὶ τοῦ Βυζαντινοῦ συστήματος τὸν Ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ νὰ ἐκφωνήσῃ, « Συμφέρει ἕνα πτωχὸν καὶ ξένον ἀπολέσθαι, ὑπὲρ τῶν πολλῶν τούτων καὶ μεγαλοδύρων μου τέκνων. »

16 Ἰδοὺ ἀδελφοί μου ὁμογενεῖς ! ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐγκυκλίου ἀναφερομένη αὐτῇ ἀποδοκιμασία τῆς μεθόδου μου.

17 Καὶ μόλον ὅτι, ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Συνοδικῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων, πλῆθος δὲ ἐκ τῶν ἱερομένων, καὶ μουσικῶν, ἀπαθῶς καὶ εἰλικρινῶς ὡμολόγουν ὅτι ἐγνώρισαν τὴν ἀθωότητά μου, τὴν εὐκολίαν τῆς μεθόδου μου, καὶ ἔτρεπον ζῆλον ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀλλὰ . . . ὁ Παναγιώτατος τί νὰ κάμωμεν ; Ἐλεγον. Ἐφοβοῦντο τὴν θηριωδίαν αὐτοῦ. Διότι δύο ἱερεῖς, σιδηροδεσμίους κατέστησεν, ὡς παρ' ἐμοὶ σπουδάζοντας τὴν μέθοδόν μου· ὡς νὰ ἐσπούδαζον αἵρεσιν τινὰ ἢ ἀθεΐαν καὶ ἄλλους ἐξ αὐτῶν ἐπαπειλεῖ. Ἀλλ' ὅμως οὗτοι διὰ νυκτὸς καὶ μετὰ ταῦτα δὲν ἐπαυσαν μέχρι τέλους ἐπισκεπτόμενοι ἐμὲ καὶ σπουδάζοντες. Λαϊκοὶ δὲ ἀναρπνδόν, ἐρχόμενοι καὶ σπουδάζοντες, κατεγέλων βλασφημοῦντες ἐν τοῖς διόδοις καὶ τριήδοις τὴν Πατριαρχικὴν μορῖαν αὐτοῦ καὶ κακόνειαν.

18 Ἀγαπητοί μου ὁμογενεῖς ! τίς ἄραγε καὶ ποῖα νὰ

ἵνα ἡ αἰτία τῆς τοσαύτης πολυχρονίου καὶ ἀλόγου μανίας τῶν μουσικῶν τούτων κατὰ τοῦ Λεσβίου συστήματος; Ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐκινήθησαν μυστικοσυμβούλια! ῥαδιοργάναι! ἀπειλαί! ἀναφοραί! δῶρα! παρακλήσεις! γονυκλισαὶ διαρκῆς καὶ πολυχρόνιος μουσικοπόλεμος! Πατριαρχικαὶ Ἐγκύκλιοι! καὶ γενικὴ συγκίνησις τῶν αἰσχροκερδῶν μουσικῶν; Πόθεν ἄραγε ὑποκινοῦνται ὅλα αὐτὰ, καὶ διατί; Ἄς ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἂς διέλθωμεν μετ' ἀκριβείαν τὴν ὕλην τῆς πολυθυλλλήτου ταύτης Ἐγκυκλίου, (α) διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀνακαλύψωμεν τὴν ὑποκεκρυμμένην καὶ ἀληθῆ ἔννοιαν αὐτῆς, καὶ νὰ ἴδωμεν, ἡ μέθοδος τοῦ Λεσβίου προσβάλλει καὶ καταστρέφει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὥς εἰς τὴν προλεχθεῖσαν Συνεδρίασιν φρυάττοντες ἐκραύγαζον, καὶ τὰ λοιπὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας μας· ἡ ὁ Παναγιώτατος· οἱ ψάλλται του καὶ ἡ ἐγκύκλιος του ψεύδονται, ἐμπαιζόντες τὸ ἱερὸν αὐτὸ Εὐαγγέλιον, καὶ προσάπτοντες εἰς τὴν κοινωφελῆ ταύτην μέθοδον, τοιαύτας ἀνυπάρχουσας κατηγορίας, διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ καταχθόνιον αὐτῶν Μονοπωλεῖον;

19 Ἀγαπητοί! Διασαλπίζει κατ' ἐμοῦ ὡς μέγιστον κακούρηγμα, ἡ τοῦ Πατριάρχου ἐγκύκλιος, ὅτι ἐγὼ ἐπρόσθεσα παρῆσθήγαγον, καὶ πύξισα τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἤχους, λέγουσα οὕτως α ὡς νέους παρεισάγουσα, καὶ προστιθεμένη ἤχους, καὶ τούτων τὰ ὀνόματα καὶ γνωρίσματα, καιναῖς

(α) Πληροφοροῦμεν τὸ κοινόν ὅτι, ὁσάκις ἡμεῖς δημοσιεύομεν δι' ἀγγελίας τὴν τύπωσιν μουσικῆς τινὸς βιβλίου τῆς μεθόδου μας, τοσάκις καὶ τὸ μουσικομονοπωλεῖον, θέλει δημοσιεύσει καθ' ἡμῶν ἀπειλητικὰς ἐγκυκλίους· καὶ τοῦτο διατί; διὰ νὰ ὑποστηρίχῃ τὸ κληρονομητὸν Μονοπωλεῖον

κλήσει παραλλάττουσα καὶ συγχέουσα. ὦ Ἄλλ' ὑμεῖς τὸ κοινὸν, ὃ ἀδέκαστος κριτὴς θέλει κρίνει ἐκ τῶν παρακατιῶν λεχθησομένων μας καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θέλετε μᾶς δικαιοῦσαι ὅχι μόνον ὡς μὴ προσθέσαντες τὴν παραμικρὰν καινοτομίαν, ἀλλὰ διορθώσαντες τὰ ἡμαρτημένα καὶ ἐπανάξαντες αὐτὰ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν φύσιν.

20 Ἄλλ' ὦ !!! πόσον ἄφρονος καὶ ἀνεξάντλητος εἶναι ἡ ὕλη, τὴν ὁποῖαν ἡ πολυθρύλλητος αὐτὴ ἐγκύκλιος παρέχει εἰς ἐκεῖνον, ὅστις γνωρίζει τὴν διάλεκτον αὐτῆς! ὁ τοιοῦτος δύναται νὰ συγγράψῃ οὐχὶ δύο ἢ τριῶν φύλλων τυπογραφικῶν διατριβὴν, ἀλλὰ βιβλίον ἐκτεταμμένον. Ὁ τοιοῦτος λέγω δύναται νὰ γνωρίσῃ εὐκόλως ὅτι, τὸ Νέφος, ἡ τὸ αἶτιον τὸ ὁποῖον ἐσκότισεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ λογικὸν τῆς Παναγιότητός του, καὶ τὸ ὁποῖον τὸν ἠνάγκασε νὰ ὑπογράψῃ καὶ νὰ δημοσιεύσῃ τοιαύτην ἄδικον καὶ ἄλογον Ἐγκυκλίον, ἦτο μέγα καὶ ἰσχυρόν· δὲν ἦτο ἔργον παρὰ κερδοφροσύνης. Ἀλλὰ φεῦ!!! πόσῃν αἰσχύνην καὶ ὄνειδος ἐπέφερε, καὶ θέλει ἐπιφέρει εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἡ ὕλη τῆς ἐγκυκλίου ταύτης εἰς τὸ ἀτυχὲς ἔθνος! τὸ διευθυνόμενον παρὰ τοιούτων Ποιμεναρχῶν ἰδιοτελῶν καὶ φωτοσβέσεων!

21 Ἡμεῖς ὁμως ἐπιθυμοῦντες πάντοτε, νὰ δαπνῶμεν τὸν πολύτιμον καιρὸν τῆς ζωῆς μας, οὐχὶ εἰς χαμερπῆ τοιαῦτα ἔργα, ἀλλ' εἰς πράξεις, αἵτινες δύναται νὰ ὠφελήσωσι τοὺς ὁμογενεῖς μας, ὀλίγα τινὰ ἄτοπα αὐτῆς τῆς Ἐγκυκλίου θέλομεν, δι' ἀναντιρρήτων ἰσχυρῶν καὶ πραγματικῶν ἀποδείξεων ἐξελέγξει, πρὸς ἔλεγχον τῶν πολεμίων μας, ἀνακαλύπτοντες τὴν μέχρι τοῦδε προβατόσχημον αὐτῶν κεκρυμμένην λεοντήν· ὅπως βλέποντες οἱ ἀδελφοί μας ὁμογενεῖς μὴν ἐξαπατῶνται ἀπὸ τὰ δελεά-

σματα, και ἰοδόλους αὐτῶν φράσεις, και ψευδοσοφίσματα. (α)

22 Παναγιώτατε και Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα! Διασαλπίζεις εἰς τὴν ἐγκύκλιόν σου, ὅτι ἐγὼ ἐπρόσθεσα παρεισήγαγον, και πῦξῃσα τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἤχους, μετονομάσας κ. τ. λ. Καὶ πῶς ἡδυνάμην ἐγὼ νὰ πράξω τὰ παραφύσιν; Οὐχὶ Παναγιώτατε Λέσποτα! οἱ ἤχοι αὐτοὶ ὅλοι ἔγειναν, και ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Μουσικὴν πρὸ αἰώνων· ἀλλ' ἐγὼ προαιώνιος εἶμαι, διὰ νὰ ὀνομασθῶ και δημιουργὸς τούτων, τῶν πρὸ τοσούτων αἰώνων ὑπαρχόντων;

23 Ἰδοὺ Παναγιώτατε, παρατήρησον· βλέπετε κ' ὑμεῖς Κύριοι Μουσικοὶ και Πρωτοψάλται, και θέλετε ἰδεῖ πραγματικῶς ὅτι, οἱ διαφιλονεικούμενοι αὐτοὶ ἤχοι, ὑπάρχουσι μέσα εἰς τὰ ἰδιά σας Βιβλία πρὸ πολλῶν αἰώνων· και οἱ ὅποιοι παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐφευρετῶν ὡς ἤχοι ὀρίζονται· (ἴδε Θεωρ. χρυσάνθ. Σελ. 132. Κεφ. 4. §. 304.) ἴδετε, λέγω, ὅτι εἰς τὸν λέγετον (δηλ. τὸν Θ') ἤχον εἶναι ἐφηρμοσμένοι αἱ Καταβασαὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, και τῶν Βατῶν, και ἄλλαι πολλαί· Πλήθος Εἰρμῶν, Προλόγων, και Ἀπολυτικίων· ἡ Λέγετος Δοξολογία Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, ὁ Λέγετος Πολυέλεος τοῦ Χουρμουζίου, και ἄλλα καὶ ἀμύλλα· Εἰς τὸ Μπεστεγκιζάρ (τὸν Ι') ἦτοι τὸν Τετράφωνον Βαρὺν, εἶναι ἡ Δοξολογία τοῦ Ἰακώβου Πρωτοψάλτου. Αἱ Καταβασαὶ τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ Χουρμουζίου. Τὸ

(α) Ὁ τῆς τερψήνης μας (Ἀνθολογίας) τύπωσις, εἰς τοσαύτην μανίαν ἐκίνησε τοὺς μουσικοὺς μας τοῦ μονοπωλείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὥστε ἐπεισαν μυρίοις τρόποις και προπάντων διὰ τῆς ἀδρεᾶς χρηματικῆς δωροδοκίας τὸν Πατριάρχην Ἀνθιμον τὸν ς'. τὸν ἐκ τῆς Νῆστου Κούταλης, και ἐξέδωκε τὴν πολυθρύλλητον ταύτην Ἐγκύκλιον, μόνον και μόνον ἵνα ὑποστηριχθῇ τὸ κλονιζόμενον αὐτῶν μονοπωλεῖον.

Αἶνει ἡ ψυχὴ μου τοῦ αὐτοῦ· καὶ πλῆθος ἐξωτερικῶν ἁγμάτων· Εἰς τὸν Τετράρῳνον. Ἀ. (τὸν ια.) εἶναι αἱ Καταβασίαι τῆς Ἀναλήψεως, τῷ Σωτῆρι Θεῷ. Τὸ, γένεσθε· τὸ, τὴν γὰρ σὴν μήτραν, καὶ πολλὰ ἄλλα. Εἰς τὸ Ἀτζέμ, (τὸν ιβ'.) εἶναι ἡ λεγομένη παρ' ὕμων ἐναρμόνιος δοξολογία τοῦ χουρμουζίου, καὶ πολλὰ ἄλλα. Εἰς τὸ μουσταρ (τὸν ιγ'.) εἶναι τὰ τυπικὰ τοῦ χουρμουζίου καὶ πλῆθος ἐξωτερικῶν ἁγμάτων. (α) Ἐντεῦθεν ὅχι μόνον οἱ ἄκρῳ δακτύλῳ γευσέντες τῆς μουσικῆς ἡδονῆς δύνανται νὰ κρίνωσιν, ὅτι ἡμεῖς οὔτε ἀλλοιωσάμεν, οὔτε προσθέσαμεν ἢ ἀφαιρέσαμεν· ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς πᾶς ὁ ἔχων ὀρθὸν νοῦν καὶ κρίσιν νὰ κρίνῃ δύνῃται, πολὺ δὲ περισσότερον οἱ εἰδήμονες καὶ ἐγκρατεῖς τῆς Μουσικῆς.

24 Ποῖος λοιπὸν ἐξ αὐτῶν τῶν ἤχων Κύριοι μουσικοί, εἶναι ὁ ἰδικός μου; Ποῖος ἐξ αὐτῶν εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐγὼ παρήγαγον ἥδη νεωστὶ εἰς τὴν μουσικὴν; Αὐτοὶ ὅλοι Παναγιώτατε Πατριάρχα! δὲν εἶναι προαιώνιοι; Ἀλλ' ἐγὼ προαιώνιος εἶμαι; Ἀπαγε τῆς βλασφημίας! ἀλλὰ καὶ τῆς . . . καὶ συκοφαντίας! Ὡ! μέγα καὶ ἀπαραδειγμάτιστον λάθος Παναγιώτατε! Ὡ! μέγα ἐπίβουλον ἐρεῦρεμα! Ὡ! καταχθόνιον τῷ ὅ,τι σόφισμα! τῶν μουσικῶν σου.

25 Ἰδέτε ἀδελφοί μου ὁμογενεῖς! πόσον θριαμβευτικὴ

(α) Ἰδοὺ, Κύριοι μουσικοί, ἡ ἀλήθεια! αὐτὴ εἶναι! τί φρυάσσετε; Τί διασαλπίζετε εἰς τὸ κοινὸν ὅτι, ὁ Λέσβιος διέσεισε καὶ κατέστρεψε τὰ καθιστώτα, μὴ Σεβασθῆς τὰ Πατρῶα; Ἄρα κατεστρίψαμεν ἢ διαφθείραμεν τοὺς ἤχους, ἢ μετεφέραμεν ἐκ τῆς βαρβαροφώνου εἰς τὴν ὁμόθετον φωνὴν τοῦ αὐξοντος ἀριθμοῦ; Ὡς κρίνῃ ἕκαστος ἂν καλῶς ἢ κακῶς ἐκάμαμεν τὴν μεταφορὰν ταύτην.

εἶναι ἡ ἀλήθεια! Ἰδετε πόσον λαμπρὰ εἶναι! (α) Ἰδετε καὶ ἐσεῖς ἐφευρεταὶ τῶν Σοφισμάτων Σας! Ἰδετε ὅτι, τὰ ὀφώνια τοῦ ψεύδους εἶναι αἰσχύνη καὶ ὄνειδος! ὦ!!! ποῖα καὶ πόση καταισχύνη! ὦ! γέλως καὶ χλευασμός εἰς τοὺς Σοφιστὰς!!!

26 Λοιπὸν, Παναγιώτατε, βλέπετε ὅτι, οὔτε ἠῤῥησα, οὔτε μετέβαλον ἐγὼ τί, ὅθεν καὶ μάθετε καλῶς, ἐὰν ἀγνοῇτε, καὶ μὴ πείθεσθαι εἰς διαβολὰς φθονερῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τί; Εἰς τοὺς ὑπάρχοντας αὐτοὺς ἀνέκχθεν φυσικοὺς ἤχους, ἔδωκά μόνον ἐγὼ, ἀντὶ τῶν πρώην βαρβάρων καὶ ἀλλογλῶσσων ὀνομάτων των, Μπιστεγκιχρία, Ἀτζέμια, μουσταάρια, χισάρια καὶ ἄλλα τοιαῦτα Ἀραβικο-Περσικὰ ἀσήμεντα καὶ κακὴ καὶ ὀνόματα, καὶ ἄλογα ὄλως, ὡς καὶ τὸ γελοῖον «Λέγετος καὶ τὸ πλάγιος(β)» καὶ λοιπὰ τὰ ὅποια ἐπέφερον μετὰ τὴν αἰσχύνην καὶ ὄνειδος εἰς τὸ λαμπρὸν καὶ πεφωτισμένον ἡμῶν ἔθνος. Εἰς αὐτὰ, λέγω, ἐφήρμωσα ἐγὼ, ὀνομασίας ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης, πρὸς καθαρισμὸν καὶ αὐτῆς, καὶ τῆς μουσικῆς, ὡς τοὺς ὀνομάζει καὶ αὐτὴ μάλιστα ἡ ἰδία ἀνέκχθεν Ἐκκλησία. Παρ. χάρ. Πρώτος, Δεύτερος, Τρίτος, Ἐννχτος, Δέκατος Τρόπος, ἐξ οὗ καὶ Τροπάριον. κ.τ.λ.

(α) Ἀληθείας, οὐ καταισχύνει ποτὲ κακία.

(β) Οἱ πολυμαθέστατοι οὗτοι μουσικοί, τὸ μάθημα ὅτι οἱ ἤχοι εἶναι κύριοι καὶ οὐδεὶς πλάγιος, τοῦτο ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς μας τὸ ἐδιδάχθησαν καὶ αὐτολεξεί ἐδημοσίευσαν εἰς τὴν Κρικίδα των· καὶ μ' ὅλον τούτου, ἂν καὶ παρεδέχθησαν τὴν ἀλήθειαν ἤδη τὰ ἐναντία δι' ὀχυρίζονται ἐπὶ τὸ ἀγρυπτικώτερον διὰ νὰ ἀπατήσωσι τὸν κόσμον χωρὶς νὰ συλλογισθῶσιν ὅτι εὐκόλως τό κοινὸν ἐν ἀπατᾶται, ἀλλὰ γελᾷ μᾶλλον αὐτοὺς παρατηροῦντας φάσκοντες καὶ ἀντιφάσκοντες κατὰ τῶν ἰδίων ἐαυτῶν των.

27 Ἄλλ' ἐντοσούτῳ, ὡς ὑποτεθῇ ὅτι ἡ τοιαύτη αὐξήσις τῶν ἤχων εἶναι ἔργον ἰδικόν μας, μ' ὅλον ὅτι ἀπεδείχθη ἀναντιρρήτως ὅτι, τὸ τοιοῦτον εἶναι ἔργον προαιώνιον· Δυναταί, ἡ τοιαύτη αὐξήσις, ὅχι μόνον Τεσσάρων ἢ πέντε ἤχων, ἀλλ' ἀκόμη καὶ πεντακοσίων, ἐὰν ᾗτο δυνατόν νὰ προστεθῶσι, δύναται, λέγω, ποτὲ, νὰ συγχύσῃ, ἢ νὰ διαταράξῃ ποσῶς, τὸν διοργανισμόν τῆς εὐρέσεως Ἑθνηῶν, Ἀποστόλων, καὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου; Δύναται Παναγιώτατε καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα; Δύναται Πρωτοψάλται καὶ ἄμουςοι ἀρχιμουσικοὶ, κατὰ δυστυχίαν τοῦ ἔθνους, Ποιηταὶ [καὶ συντάκται τυπικῶν; οὐχί! πῶποτε! / εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον, διὰ τὸν λόγον ὅτι, εἰς τὸν τοιοῦτον διοργανισμόν δὲν ὑπάγονται ἄλλοι, εἰμὴ μόνοι οἱ ὀκτὼ ἤχοι. Τοῦτέστιν ὁ τοιοῦτος διοργανισμὸς δὲν περιστρέφεται, ἢ δὲν ἐπιστηρίζεται, εἰμὴ εἰς μόνους τοὺς ὀκτὼ ἤχους· ἦτοι εἰς τὴν α'. β'. γ'. δ'. πλ. α'. πλ. β'. Βαρὺν, καὶ πλ. δ':

28 Σαῖς μὲν Κύριοι, σπουδάζοντες νὰ ὑποστηρίξετε τὸ σαθρὸν καὶ κλονιζόμενόν Σας μονοπωλεῖον μεταχειρίζεσθαι ὡς μέσον ἐξαπατήσεως, τὸ Θεῖον καὶ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, διὰ νὰ προσβάλλετε τὴν ὑπόληψιν τῆς μεθόδου μας. Ἡμεῖς δὲ ἀνασκευάζοντες ἐκ Σεμελίων, τὸ δόλιον καὶ πονηρὸν τηῦτο σοφισμὰ σας, σὰς φέρομεν ὡς ἀσπίδα ἀκαταμάχητον, καὶ μάρτυρα Θεῖον καὶ ἀψευδέστατον, αὐτὸ τὸ ἴδιον Θεῖον καὶ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ ἰδοὺ Παναγιώτατε ἰδε! βλέπετε κ' ὑμεῖς Ἀρχιμουσικοὶ καὶ ἐφευρεταὶ ψευδῶν σοφισμάτων! Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Θείου καὶ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐπονται σεληνοδρόμια, καὶ διάφορα ἄλλα ἐρμηνεῖαι Ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων. Μεταξὺ δὲ τῆς 7. καὶ 41. Σελίδος, κεῖνται μεθοδικῶς τὰ 35 Κανόνια, ἢ τὰ λεγόμενα πασχάλια, ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρίσκεται ὁ ἐνιαύσιος διοργανισμὸς τῆς εὐρέσεως

ως ἱερῶν Εὐαγγελίων, Ἀποστόλων, ἤχων καὶ ἐωθινῶν ὄλων τῶν Κυριακῶν καὶ λοιπῶν, ἐορτῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. Ἐξετάζοντες λοιπὸν ἐντὸς τοῦ προρρήθέντος τούτου διοργανισμοῦ μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτούμενην καὶ αὐστηρὰν προσοχὴν μας, δὲν θέλομεν εὐρεῖ ἄλλον τινὰ τῶν ἤχων εἰμὴ μόνους τὸν α'. δηλ. τὸν β', γ', δ'. πλ. α'. πλ. β'. βαρὺν καὶ τὸν πλ. δ'. καὶ οὐχὶ ἄλλον κἀνένα· Ἀλλ' ὑποθεθῆσθω ὅτι οἱ διαφιλονεικούμενοι οὗτοι ἤχοι ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰ ἱερὰ τῆς ἐκκλησίας μας βιβλία, καὶ ὅμως ἤδη ψάλλονται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, τίς ἐρωτῶμεν εἶναι ὁ ἀμαρτάνων; Ὑμεῖς οἵτινες ἔχετε ἐν τοῖς μουσικοῖς βιβλίοις ὑμῶν, ἢ ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἐκ τῶν ὑμετέρων βιβλίων παρέλαβον αὐτοὺς χωρὶς κάμμιαν προσθαφαίρεσιν εἰμὴ ἁπλῶς ἀλλάξας τὰς ὀνομασίας αὐτῶν ἐκ τῶν κακοήχων καὶ βαρβάρων ὀνομασιῶν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν; Ἰδοὺ λοιπὸν! διὰ πραγματικῶν καὶ ἰσχυρῶν ἀποδείξεων ἀποδεικνύεται ὅτι, ὁ διοργανισμὸς τοῦ εὐρίσκειν τὰ ἱερὰ καὶ θεῖα εὐαγγέλια, τοὺς ἀποστόλους καὶ τὰ ἐωθινὰ ἐκάστης ἐορτῆς καὶ Κυριακῆς, ἐπιστηρίζεται εἰς μόνους τοὺς ὀκτὼ προειρημένους αὐτοὺς ἤχους. Τί λοιπὸν φρυάττοντες διασκαλπίζετε εἰς τὸ κοινὸν ὅτι, ἡ μέθοδός μας καταστρέφει τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ τὰ λοιπὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας μας;

29 Ἄλλ' ὦ φίλοι καὶ συντεχνίται! δὲν ἐσεβάσθητε ἀπατῶντες τοσοῦτους καὶ τοιούτους ἐπισήμους καὶ ἀξιοσεβάζους ἄνδρας, δὲν ἐτρομάξατε τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ, τοῦλάχιστον δὲν ἐσεβάσθητε καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Σεβασμιῶν Ἀρχιερέων δηλ. καὶ Πατριαρχῶν, ἀλλ' ἐτολμήσατε ἀυστόλως νὰ ἐξαπατήσετε δυνάμει τῶν σοφισμάτων σας τοιούτους ἀγίους καὶ Σεβασμίους ἄνδρας, καὶ νὰ ἐμπαιξέτε τὴν ἀγίαν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν;

30 Ἀλλὰ φεῦ!!! τί λέγω; Ὁ Θεὸς μᾶς διατάττει μετ' ὁμοφρονίαν αὐστηρότητα λέγων, « οὐ λείψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ » οἱ δὲ ἄνθρωποι οὗτοι, οἱ τὸν Κόνοπα διαλύοντες καὶ τὴν Κάμηλον καταπίνοντες, εἰ προσποιούμενοι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις ὅτι ὑπερασπίζονται τὰ θεῖα, ἐνέπαιζαν τὰ θεῖα. Καὶ ἰδοὺ πῶς! οὗτοι μὴ δυνθέντες διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, νὰ ψυχράνωσι τὸν πρὸς τὴν μέθοδόν μας μέγαν ζῆλον καὶ προθυμίαν τῶν ὁμογενῶν μας, καὶ νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ καταχθόνιον αὐτῶν μονοπωλεῖον, ἐσοφίσθησαν σόφισμα πονηρὸν, θέσαντες εἰς τὸ μιαιρότατον αὐτῶν ἄγκυτρον τῆς ἀπάτης, ὡς μέσον ἐξαπατήσεως, τὸ ὄνομα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου· τοῦτ' ἐστὶ, λέγοντες, ψευδόμενοι ὅτι, ἡ μέθοδός μας καταστρέφει τὸ Εὐαγγέλιον, μετεχειρίσθησαν ὡς μέσον ἀπάτης τὸ ὄνομα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, πρὸς ἐξαπάτησιν τοῦ λαοῦ· ἄρα τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ἐμπαιγμὸς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου; Ναὶ βεβαίότατα· διότι τὸ νὰ μεταχειρισθῇ τις ὡς μέσον ἀπάτης τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς αἰσχροκερδίας του. τί ἄλλο εἶναι εἰμὴ, ἐμπαιγμὸς τοῦ Θεοῦ; Πλὴν Κύριοι μουσικοί, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται, ὅχι· ὁ Θεὸς δὲν ἐμπαίζεται, καὶ μὴ πλανᾶσθαι! ἔτι ὀλίγον καὶ . . .

31. Προσθέτεις διασαλπίζων, Παναγιώτατε Δέσποτα! εἰς τὴν ἐγκύκλιόν σου κατ' ἐμοῦ ὡς μέγιστον κακούργημα, ὅτι παρήλλαξα τὰ σημεῖα τῆς Γραφῆς· ἅτινα εἰσὶν ἀρμόζοντα εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους, μεταχειρισθεῖς ἄλλα, ἅτινα εἰσὶν ἀνάρμοστα, λέγεις ὡς πρὸς τοῦτο. « ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὰ σημεῖα τῆς γραφῆς τὰ πρὸς τὸ ὕψος » τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους ἀρμόζοντα » ἀλλὰ τὸ ἀμάρτημα τοῦτο, εἶναι ὅλως διόλου ἄτοπον, διὰ νὰ μὴν τὸ ὀνομάσωμεν γελοῖον. Παναγιώτατε Πατριάρχα!

Ἑλησμονήσας ἴσως ὅτι, τὰ σημεῖα πάντοτε εἶναι σημεῖα ἰδεῶν; Καὶ ὅτι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἰσὶν ἀνεύθυνα; Ἐρρευρέθησαν δὲ, διὰ τὰ ἵνα παραστατικά, διὰ τὰ ὁδηγῶσι καὶ εὐκυλύνωσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἔκθεσιν καὶ εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν τῶν αὐτῶν. Πρὸς βεβαίωσιν τῶν λεγομένων μας ἃς ἔλθωμεν εἰς παραδείγματα καί.

32 Ἰδοὺ! παρ. χάρ. ἄλλα σημεῖα εἶχεν ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ μουσικὴ, καὶ ἄλλα σημεῖα ἔχει ἡ σημερινὴ Εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ, ἄλλα εἶχεν ἡ ἰδική μας ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ πρὸ διακοσίων, καὶ ἑκατὸν χρόνων, καὶ ἄλλα ἔχει αὐτὴ ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως σήμερον τί; Κακούργημα λοιπὸν ὁ Αἰσβίος· ἐγὼ ἔπραξα, ἐάν, διὰ εὐκολίαν μίᾳς ἐπιθυμητῆς καὶ ἐπαινετῆς τέχνης, μετεχειρίσθην σημεῖα νεοφανέστερα; Ἀσέβεια ἐνομίσθη παρὰ τῇ ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, ἡ ἀνθρωποφελὴ; αὐτὴ ἐπινόησίς μου;

33 Διὰ ποῖον ἄραγε λόγον, τὰ ἔθνη ὅλα παρεδέχθησαν εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν τῶν τοῦς Ἀρχαίους ἀριθμητικῶς χαρακτῆρας, ἐγκαταλείψαντα τοὺς ἰδίους προγενεστέρους αὐτῶν; Βεβαίως διὰ τὸ εὐκολον, εὐχρηστον [καὶ εὐμέθοδον αὐτῶν εἰς τὰς ἀριθμητικὰς ἐργασίας τῶν.

34 Δύνανται ποτὲ τὰ γραφικὰ σημεῖα, ἥτοι τὰ 24. γράμματα τοῦ αλφαβήτου μας νὰ λογισθῶσιν ὡς δόγμα Ὀρθοσκευτικόν; Δὲν εἶναι ταῦτα καθ' ἑαυτὰ ἀνεύθυνα; Δὲν εἶναι ἐλεύθερα πάσης κατηγορίας; Δι' αὐτῶν τῶν γραμμάτων δὲν γράφονται ἅπαντα τὰ εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἱερὰ βιβλία; Καὶ πῶς; Ἐπειδὴ ἀνθρώποι τινὲς κακόβουλοι καὶ ἄθεοι, παρ. χάρ. ὡς ὁ Ἄρειος, ὁ Βολταῖρος, ὁ Καίρης καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, δημοσιεύοντες τὰς σαθράς καὶ ἀθέους ιδέας τῶν διὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων, τὰ γράμματα εἰσὶν ὑπεύ-

θυνα αὐτῆς τῆς ἀθέου πράξεως, ἡ δὲ δημοσιεύων τὰ τοιαῦτα; ἢ ἡ ἔννοια τοῦ συγγράμματος ἐκείνου· βεβαίως εἶναι ὑπεύθυνος ὁ δημοσιεύων μετὰ τῶν εἰς τὰ δημοσιευόμενα συγγράμματα ἔννοιων. Τὰ γραπτὰ σημεῖα ἐκείνης διαλέκτου, δύνανται νὰ ἐκφράζωσι καὶ καλὸν συγχρόνως καὶ κακόν· ἀλλ' εἶναι ὑπεύθυνα εἰς καταδίκην κατηγορίας ἢ εἰς ἀμοιβὴν ἐπαίνου; Ἀποκρίθητί μοι! ὅχι βεβαίως ποτέ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον λοιπὸν, οὐδὲ τὰ γραπτὰ σημεῖα τῆς μεθόδου μου, οὐδ' ἄλλης τινὸς δὲν δύνανται νὰ ἐκληρθῶσιν ὡς θρησκευτικὸν δόγμα· οὐδ' ἔνοχα τῶν ἀδίκων ἀφορισμῶν· διότι πάντα τὰ σημεῖα τὰ διὰ γραφῆς ἐκθέτοντα τὰς ἀνθρωπίνους ιδέας εἶναι θεόθεν εὐλογημένα καὶ ἅγια· καὶ τὰ θεόθεν εὐλογημένα, δὲν εἶναι ἐπιδοκτικὰ ἀδίκων καὶ ἀλόγων Πατριαρχικῶν ἀφορισμῶν ἐκδιδομένων δωρεὰν πρὸς χάριν τῶν ἀντιδωρησάντων, ὡς ἐπραξεν εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ἡ ὑμετέρα Παναγιότης· τὸ ὅποιον λέγομεν μετὰ πλήρους πεποιθήσεως καὶ θάρρους.

35 Ὁ Θεὸς ἐνεχείρησεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τοῦ Ὅρους Σινᾶ, Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα! τὰς θεοχαράκτους Πλάκας τοῦ Νόμου, πιθανὸν εἰς Ἑβραϊκὴν, ἢ Χαλδαϊκὴν, ἢ ὁποῖαν ἄλλην θέλει, ἡ Παναγιότης Σου! Γλῶσσαν, τὰς δέκα ἐντολάς, ἔχων ἰδίαις χερσὶ γεγραμμένας, καὶ μετὰ χαρακτῆρας, δεδοσθω, ἑβραϊκοῦς, ἢ χαλδαϊκοῦς. Ὁ θεάνθρωπος, Ἰησοῦς Χριστός, ὢν ἐπὶ τῆς Γῆς ὡς ἄνθρωπος, ἔγραψεν ἰδιόχειρόν του ἐπιστολὴν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς ἐδέσεως Αὐγαρον, μετὰ ἑβραϊκοῦς χαρακτῆρας. Εἶναι λοιπὸν Παναγιώτατε! κἀνεις Νόμος, εἴτε θεῖος, εἴτε ἀνθρώπινος, εἴτε τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, εἴτε αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὑποχρεῶν ὅλα τὰ ἔθνη, ἀπρέκτως νὰ ἔχωσι γεγραμμένας τοῦ Δεκαλόγου τὰς ἐντολάς, καὶ νὰ τὰς ἀναγινώσκουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐ-

βραϊκὴν ἢ χαλδαϊκὴν Γλῶσσαν, καὶ μὲ χαρακτῆρας ἀπα-
ραιτήτως Ἑβραϊκοὺς ἢ Χαλδαϊκοὺς, καθὼς τὰς παρέδωκεν
αὐτὸς ὁ Θεός; Ἄλλως δὲ, ἐπαπειλεῖ ὅτι μέλλει νὰ κολάσῃ
ἐκεῖνα τὰ ἔθνη, ὅσα τὰς γράφουσι μὲ σημεῖα τοῦ ἀλφαβή-
του των, καὶ τὰς ἀναγινώσκουσιν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἔθνη-
κὴν Γλῶσσαν; Ἐρωτῶ, ἡ δὲ ὑμετέρα Παναγιότης ἂς ἀπο-
κριθῇ, ὡς ἐκκλησιαστικὸς, καὶ Θεολόγων ὑπέρτερος! πιστεύω
ἐὰν πάλιν ἀπὸ καμμίαν χρυσοκρουσίαν ὡς ἐκείνην τὴν ὁποί-
αν οἱ Μουσικολογιώτατοι τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος δὲν
διαταράξῃ τὴν ἀκοήν Σου καὶ εἰς ταύτην τὴν ἐρώτησίν μου,
θέλετε μὲ ἀπαντήσῃ, οὐχί, βεβαίως, οὐχί. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἑ-
βραῖος γράφει καὶ ἀναγινώσκει τὰς δέκα Θεοπαράδοτους
αὐτὰς ἐντολάς, ἑβραϊστί, ὁ δὲ Λατῖνος λατινιστί· ὁ Ἕλλην
ἐλληνιστί· ὁ Ὀθωμανὸς ὀθωμανιστί, ὁ Ῥώσος ῥωσιστί
καὶ τὰ λοιπὰ· ἂν λοιπὸν ὅλα ταῦτα τὰ ἔθνη ἀμαρτάνωσι
διὰ τὴν πρᾶξιν των αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τότε καὶ
ἐγὼ ἡμαρτον μεταβαλὼν τοὺς μουσικοὺς χαρακτῆρας πρὸς
κατάληψίν των σπουδαζόντων αὐτὴν διὰ νὰ γινώσκωσιν αὐ-
τὰ ἀναγινώσκουσι καὶ νὰ μὴν φέρωσι χασμωδίας ἐπ' ἐκκλησίας
παλινωδοῦντες εἰς τὰς μαρτυρίας ἐπειδὴ ἔλαθον εἰς τὸ
ψάλλουσι.

36 Ἄν λοιπὸν τὰ Θεοπαράδοτα, τὰ Θεοχάракτα σημεῖα;
ἡλλαξαν σχῆμα διὰ τὴν εὐκολίαν των ἀνθρώπων ἀλλ' οὐχί
καὶ πρᾶγμα διατί νὰ μὴν ᾖναι συγχωρημένον, διὰ τὸν
αὐτὸν λόγον, νὰ συμβῇ τὸ ἴδιον, καὶ εἰς των μεταβλητῶν
ἀνθρώπων τὰς ἐπινοίας;

37 Ἀλλ' ὦ σεῖς Μουσικοί! οἱ διασαλπίζοντες διὰ τῆς Πα-
τριαρχικῆς ἐγκυκλίου καὶ ἡ ὁποία διὰ πολλῶν σᾶς ἐδόθη,
καὶ λέγοντες, ὅτι τὰ σημεῖα τῆς μεθόδου μας εἶναι ἀνάρμο-
στα πρὸς τὸ ὕψος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους, δὲν μᾶς λέγε-

τε συγχρόνως καὶ τὸ διατί; Δὲν μᾶς παρουσιάζετε καὶ τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι ἀνάμυστα;

38 Προσφυστάτη καὶ κατάλληλος εἶναι τῷ ὄντι, εἰς τὴν τοιαύτην περίστασιν ἡ κοινὴ παροιμία, ἡ λέγουσα α Ἐπαρὲ γειτόνισα τὸ 'δικό μου τ' ὄνομα. ο Αὐτὴ μόνη δύναται μὲ τὴν πλέον ἁληθῆ καὶ ἀπλουστάτην τῆς ἐκφρασιν, νὰ πληροφορήσῃ τὸ Κοινὸν περὶ τῶν ὄτων σοφισμάτων, ἢ ἀδικημάτων, οἱ καλοὶ μὲς Μουσικοὶ, τολμηρῶς καὶ ἀνευθρυστως προσάπτουσιν εἰς τὴν μέθοδόν μας! Ἐν ᾧ ἡμεῖς δικαιοματικῶς δυνάμεθα, μ' ὅλον ὅτι ποτὲ δὲν κατεδέχθημεν, διὰ τοῦ ὄρθου λόγου νὰ τοὺς προσβάλλωμεν κατὰ τοῦτο, λέγοντες ὅτι, ἡ γραφὴ τῆς μουσικῆς τὴν ὁποίαν αὐτοὶ μετέρχονται εἶναι ἀτελής· εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γράψῃ λογικῶς, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σκοπεύει νὰ ἐκφράσῃ· τὸ τοιοῦτον αὐτοὶ τὸ προσάπτουσιν εἰς τὴν μέθοδόν μας· Ἀλλ' ἄρᾳ γε ποῖον ἐκ τῶν δύο τούτων συστημάτων εἶναι ἀληθῶς τὸ ἀτελέστερον; Τὸ ἡμέτερον, τοῦ ὁποίου οἱ αὐτοδύναμοι τονικοὶ χαρακτῆρες, ἐκφράζοντες εὐκρινῶς καὶ εὐσόχως τὴν οὐσιωδεστέραν καὶ ἀναγκαιοτέραν ὕλην τῆς μουσικῆς, εὐκολύνουσι καὶ ὀδηγοῦσι τὸν ψάλλοντα, μὲ δύναμιν ἀμεσον εἰς τὸ σκοπούμενον· Καὶ τοῦ ὁποίου ὁ λογικὸς διοργανισμὸς, τῶν τῆς καλλωπιστικῆς δυνάμεως σημείων, δύναται νὰ ἐκφράζῃ, μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ἀκραιότητα καὶ ἀκρίβειαν, τὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὕψος, χορηγοῦν συγχρόνως εἰς τὸν λογικῶς μουσικόν, ἀφθονον ὕλην ἰδεῶν, τῆς Καλλωπιστικῆς ταύτης δυνάμεως, ἡ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁποίου ὁ ἄριστος, ἀόριστος καὶ ἄλογος διοργανισμὸς, τῶν Τονικῶν αὐτοῦ χαρακτῆρων δηλαδὴ διὰ τοῦ αὐτοῦ σημείου φανερόνουν καὶ ὥς α, καὶ ὥς β καὶ τὰ λοιπά; Τοῦτο, πᾶς ἐχέρωρ, ἐκτὸς τῶν

ιδιοτελῶν οἵτινες, ὡς ἐκ τοῦ ἀτομικοῦ καὶ ὑλικοῦ μεγάλου αὐτῶν συμφέροντος, καίτοι γνῶσκοντες δὲν θέλουσι νὰ ὁμολογήσουν, πᾶς λέγομεν ἐχέφρων παρατηρῶν ἐκ πρώτης ὄψεως ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων τὰ σημεῖα, δύναται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον, νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ψάλλοντα, μὲ δύναμιν ἄμεσον εἰς τὸ σκοπούμενον. Τὸ αὐτὸν πειράριθμον τῶν μαρτυριῶν αὐτοῦ, τῶν ὁποίων ὁ ἄλογος καὶ ἀμέθοδος διοργανισμὸς, εἶναι πραγματικὴ Βαβυλωνία, καθὼς καὶ τὸ ἄστατον καὶ ἀτελὲς τῶν λεγομένων μεγάλων ὑποστάσεων (σημαδοφώνων) καθ' ἡμᾶς δὲ Καλλωπιστικῶν σημείων, τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἐκφράσωσι, τοῦλάχιστον, τὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίης ὕψος! Περὶ τούτου ἃ κρίνῃ τὸ Κοινόν! ἃς κρίνωσιν οἱ ἀκριβῶς γνωρίσαντες, καὶ τῶν δύο τούτων Συστημάτων τὴν δύναμιν! Δὲν ἐξελέγχονται ἀδελφῶ! συντεχνῖται τὰ πράγματα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅχι! ἀλλὰ διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου!

39 Ἀλλὰ γνωρίζετε, τοῦλάχιστον, κατ' ἀκρίβειαν Κύριοι μονοπῶλαι καὶ αἰσχροκερδεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως μουσικοί! τὴν πραγματικὴν ὑπαρξίν, τῆς Καλλωπιστικῆς ταύτης δυνάμεως τῆς Μουσικῆς τῆς καλουμένης παρ' ἡμῖν ὕψος διὰ τῆς ὁποίας προσβάλλετε τὴν μέθοδόν μας; Ἵμεῖς λέγετε ὅτι τὰ σημεῖα τὰ ἐμφαίνοντα τὴν διάφορον ἀπαγγελίαν τῶν Μουσικῶν τόνων, ἦτοι τοῦ ὕψους, εἰσὶν ἑπτὰ (ἴδε Θεωρητ. τοῦ Χρυσ. Σελ. 57 Κεφ. γ').) ἀλλ' εἰς αὐτὰ μόνον τὰ ἑπτὰ εἶδη καὶ εἰς τὴν τῆς Πεταστῆς, Κεντημάτων καὶ τῆς ὑποόρθης ιδιότητα περιορίζεται τὸ ὕψος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς; Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι, τὴν ἀγνοεῖτε· τὴν ἐνεργεῖτε μὲν, ἀλλὰ μηχανικῶς, ἀγνοοῦντες τὴν φυσικὴν αὐτῆς ὑπαρξίν.

40 Σᾶς προσκαλοῦμεν λοιπὸν νὰ μᾶς εἴπητε τὸν λόγον

διὰ τοῦ ὁποίου, τὰ σημεῖα τῆς μεθόδου μας, δὲν ἀρμόζουσιν πρὸς τὸ ὕψος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους. Καὶ ἐὰν μᾶς εἴπητε, ὅτι ἡ μέθοδός μας ὑστερεῖται: τὰ εἶδη, ἢ τὰ σημεῖα, διὰ τῶν ὁποίων σεῖς παριστάνετε αὐτὸ τὸ ὕψος ἀπλῶς μόνον μὲ ξηροὺς λόγους ἄνευ ἀποδείξεων τότε δικαιούμεθα, ζητοῦντες συγγνώμην ἀπὸ τὸ Κοινὸν διὰ τὴν ἔκφρασιν νὰ σᾶς εἴπωμεν, ὅτι ψεύδεσθε κατὰ τοῦτο, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ σᾶς τὸ ἀποδείξομεν διὰ πραγματικῶν καὶ ἰσχυρῶν ἀποδείξεων· ἴδου, ὅθεν παρατηρήσατε, παρατηρήσατε καὶ ὑμεῖς Παναγιώτατε Δέσποτα!

41 Τὴν ιδιότητα τοῦ ὁμοίου καὶ τῆς Ἀποσιτρόφου σας, τὴν παριστῶμεν ἡμεῖς, διὰ τῶν ἀπλῶν τονικῶν χαρακτήρων μας· τὴν ιδιότητα τῆς πολυθρυσότητος ἢ πολυθρηνητοῦ Πεταστῆς σας, τὴν παριστῶμεν ἡμεῖς διὰ τῆς Δασείας μας· Τῶν Κερτημάτων σας, διὰ τοῦ Σιγητικοῦ μας· τῆς ὑπορροῆς σας, διὰ τοῦ ἐλαχιστοκρούστου μας· τῆς Βαρείας σας, διὰ τῆς ἡμετέρας Βαρείας· Τοῦ Ψηφιστοῦ σας, διὰ τῆς Βαρείας καὶ Δασείας μας· Τοῦ ὁμοίου σας, διὰ τῆς Δασείας καὶ τῆς ἐστιγματισμένης Βαρείας μας· Τὴν μίαν ιδιότητα τοῦ Ἀντικεινώματος σας, διὰ τοῦ ἡμετέρου Τινάγματος· τὴν δὲ ἑτέραν διὰ τοῦ ἡμετέρου ἑλκυστικοῦ μας· Τοῦ Ἑτέρου σας, διὰ τοῦ Κυμματισμοῦ καὶ τοῦ Συνδέσμου μας· καὶ τοῦ Ἐνδοφώρου σας, διὰ τοῦ ἡμετέρου ῥινοφθόγου· Ὅποίου σημείου σας εἶδος λοιπὸν, ἢ ποῖον εἶδος τοῦ ὕψους, στερεῖται ἡ ἡμετέρα μέθοδος;

42 Ἀλλ' εἰς τὰ τοιαῦτα δύνασθε, δι' ἐκφυζόμενοι νὰ ἀντιτάξητε λέγοντες, ὅτι, τὴν ιδιότητα τῆς Πεταστῆς, καὶ τῶν λοιπῶν σας σημαδοφώνων, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰς μεταφέρῃ τις, εἰς ἕτερα γραπτὰ σημεῖα. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀπαντῶμεν· μήπως τάχα, τὸ, νὰ μεταφέρῃ τις τὰς ιδιότητας τῶν

προρηθέντων γραπτῶν σημείων, εἰς ἕτερα γραπτὰ σημεία, πρὸς τακτοποίησιν τοῦ ἀλόγου καὶ ἀμεθοδου αὐτῶν διοργανισμοῦ, ἦτο πράξις δυσκνρόθωτος ἢ ἀδύνατος; Καὶ πῶς αἱ ἰδιότητες τῶν 24 γραμμάτων τῆς Διαλέκτου μας, μετεφέρθησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς, εἰς τὰ διάφορα γραπτὰ σημεία, ἢ γράμματα τῶν διαφόρων ἄλλων ἔθνων;

43 Ἰδοὺ! Κύριοι Μουσικοί, ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν εἰς τὸ Κοινὸν καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, δι' ἀναντιρρήτων καὶ πραγματικῶν ἀποδείξεων ὅτι, ἡ ἡμετέρα μέθοδος δύναται ἀπαραλάττως καὶ ἀπραμασιώτως, καὶ μὲ τρόπον εὐστοχώτερον καὶ ἐντελέστερον νὰ παριστᾷ καὶ νὰ ἐκφράζῃ τὸ ὕφος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους, ἀφ' ὅσον δύναται ἡ ἰδική σας.

44 Σεῖς δὲ προσκαλεῖσθαι ἤδη, νὰ μᾶς ἀποδείξητε πανδὴ μως διὰ τοῦ Τύπου, πρῶτον, ἐάν εἰς μόνον αὐτὰ τὰ προλεχθέντα εἶδη περιορίζεται τὸ ὕφος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους. Καὶ δεύτερον, ἐάν ἡ Καλλωπιστικὴ δύναμις αὕτη τῆς Μουσικῆς, ἦτοι τοῦ ὕφους, εἶναι ἀπύλυτος, ἢ ὠρισμένη. Εἰς αὐτάς μόνον τὰς δύο προτάσεις, προσκαλεῖσθε, τοῦλάχιστον νὰ μᾶς ἀπαντήσητε· καὶ οὐχὶ εἰς ἄλλας μεγαλητέρας ἢ ὑψηλοτέρας, ἢ εἰς τὴν γενικὴν, διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἐξέλεγχῃν τῆς μεθόδου μας· διότι δὲν ἐδυνήθητε, ἀλλ' οὔτε θέλετε δυνῆθαι ποτὲ, νομίζομεν ὡς πραγματικῶς, κατὰ τὸ 1846. Σεπ. 23 ἐπὶ Πατριαρχικῆς συνελεύσεως, ἡ πεῖρα δημοσίως τὸ ἀπέδειξεν.

45 Ἀγαπητοί μου ὁμογενεῖς! Διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ Κοινὸν ὁποίας ἱκανότητος, καὶ ὁποίων ἰδεῶν εἶναι, οἱ ἀποδοκιμάσαντες τὴν μεθοδὸν μας, ἔμπειροι καὶ ἐπιστημονικοί, ὡς τοὺς ὀνομάζει ἡ Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος, Πρωτοψάλται καὶ ἀρχιμουσικοὶ τοῦ ἔθνους μας, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀρμονικώτατος Κ. Θεόδωρος Φωκλεὺς, ὁ νοὼν ἅς ἐννοήσῃ! δύο τινὰ

θέλομεν ἀναφέρει μόνον, ἐκ τῶν ὧτων πρᾶλογιῶν εἰς τὴν προλεχθεῖσαν ἐκείνην συνεδρίᾳσιν παρ' αὐτῶν ἐλέχθησαν.

46 Προσβάλλει, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἱερὸν β' ἀγγέλιον τὸ Σύστημά του, Παναγιώτατε Δέσποτα! ἔλεγον τότε οἱ μουσικοὶ οὗτοι καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον, διότι ἐπαγγέλλεται ὅτι, δύναται νὰ γράφῃ, οὐ μόνον ἐκκλησιαστικὰ ᾄσματα, ἀλλ' ἀκόμη καὶ Ὀργανικὴν μουσικὴν, θέλοντες τάχα ν' ἀποδείξωσι μὲ τοῦτο εἰς τὸ Κοινὸν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ μέθοδός μας δύναται νὰ γράφῃ καὶ Ὀργανικὰ ᾄσματα, εἶναι ἀπαράδεκτος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἶναι μέθοδος μιὰρά· ὦ τῆς !!! καὶ τί νὰ εἴπῃ τις! Ἐλθόν δ' ἀπάντησιν τὸ α' Σᾶς εὐγνώμονῳ φίλοι συντεχνίται! διὰ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ἀποδίδετε εἰς τὴν μέθοδόν μας, μαρτυροῦντες αὐτὴν ὅτι, εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐκφράζῃ καὶ φωνητικὴν συγχρόνως, καὶ ὀργανικὴν μουσικὴν. »

47 Τὸ δευτέρον δὲ ἦτο τὸ ἐξῆς· α' Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὕψος, διὰ τῆς γραφῆς, διότι εἶναι Ἀήρ. » Ἐλθόν δὲ καὶ εἰς τοῦτο ἀπάντησιν τὸ α' Καὶ τί ἄλλο, Κύριοι Μουσικοί, εἶναι ἡ μουσικὴ ὅλη, εἰμὴ ἀποτέλεσμα τοῦ Ἀέρος; Πᾶν λοιπὸν ὅτι δύναται νὰ ὀνομασθῇ Μουσικὴ, εἶναι εἰς χρέος ἄφσκευτον, ἡ Γραφὴ τῆς Μουσικῆς νὰ τὸ ἐκφράζῃ, διὰ τῶν γραπτῶν αὐτῆς σημείων, ἐὰν ᾖ λογικῶς διαργανιτρεμένη. » Πλὴν τὸ τοιοῦτον, ἀπαντῶμεν, εἰς τοὺς μὴ μελετῶντας τὰ συγγράμματα τῶν Μουσικοδιδασκάλων, ἀλλ' ἐπιχειροῦντας τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῶν οὐχὶ πρὸς χάριν τῆς ἀληθείας καὶ ἐκείνων, ἀλλὰ πρὸς χάριν τῆς ἰδιοτελείας των, ὅτι ὁ ἐπιπολαιῶς ἀναγινώσκων δὲν δύναται νὰ παρατηρήσῃ ἄλλο εἰς αὐτοὺς, εἰμὴ μίαν παντελῆ ἀμάθειαν τῆς ἀντιβρόχτειος αὐτῶν ἡ ὁποία δὲν εἶναι εἰμὴ ἀντίρραξις τοῦ Γ. Κερ. τοῦ

Σεωρητικοῦ τοῦ Χρυσάνθου τὸ ὁποῖον κανονίζει τὰ σημεῖα τῆς πολυτρόπου ἀπαγγελίας τῶν φθόγγων ἤτοι τοῦ ὅρους.

48 Ἄς κρίνῃ λοιπὸν τὸ Κοινόν, ἐκ τοῦ μικροῦ τούτου μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν τοῦ μονοπωλείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μουσικῶν, ὁποῖας ἰκνότητος, καὶ ὁποῖων ἰδεῶν εἶναι οἱ τωρινοὶ μας ἐπιστημονικοὶ Μουσικοὶ, καὶ ὁποῖαν καὶ πόσῃν τιμῇν φέρουσιν εἰς τὸ ἔθνος μας, σὶ τοιαῦται φράσεις καὶ ἀντιφάσεις τῶν παρὰ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐγκυκλίου ἀναγερομένων ἐμπείρων ἐπιστημονικῶν Μουσικῶν ! Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀτοπήματα ἐλέχθησαν παρ' αὐτῶν, εἰς τὴν Πατριαρχικὴν ἐκείνην Συνεδρίασιν, τὰ ὁποῖα εἶναι αἰσχρὰ ἀληθῶς, καὶ καταισχύνῃ τοῦ ἔθνους, οὐχὶ μόνον νὰ τὰ γράφῃ τις, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ λέγῃ. Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τῆς Πατριαρχικῆς Ἐγκυκλίου τοῦ ἰδιοτελοῦς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου ς". τοῦ Κουταλιανοῦ εἰς τὸ νὰ ἀπαντήσωμεν καὶ ἀνασκευάσωμεν αὐτήν, μᾶς ἐβίβασε νὰ ἐκθίσωμεν ταῦτα ἄκοντες ἐνώπιον τοῦ Κοινοῦ τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ἁλλοεθνῶν ὄντος Μουσικῶν καὶ τῶν λοιπῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, ὅπως κρίνωσιν ἀπαθῶς καὶ ἀποδώσωσι τὸ δίκαιον ὅπου ἀνήκει.

49 Ἰδοὺ τέλος πάντων, ἀγαπητοὶ ὁμογενεῖ ! ἀπεδείχθη δι' ἀναντιρρήτων, ἰσχυρῶν καὶ πραγματικῶν ἀποδείξεων ὅτι, τὸ Λέσβιον Σύστημα δὲν ἀντιβαίνει εἰς οὐδέν, ἐξ ὧν ἡ πολυθρύλλητος τοῦ Πατριάρχου Ἐγκύκλιος διασαλπίζει.

50 Ἀλλ' εἰς τί ἄραγε ἀντιβαίνει ; Εἰς τί ; Ἰδοὺ ! ἡμεῖς φράσωμεν ὑμῖν δημοσίᾳ ! Ἀντιβαίνει ναὶ ἡ μέθοδός μας ! ἀλλ' εἰς τί ; Εἰς τὸ μονοπωλεῖον (μπάλτον) τῶν ψευδοφιλογενῶν Μουσικῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ! εἰς τὴν ἀκόρεστον αἰσχροκέρδειαν τούτων τῶν ἀπαταίωνων, καὶ λαοπλάνων ! οἱ ὅποιοι ὥς βδέλλαι ἀκορέστως καταρροφῶσι τὰ

χρήματα ἀπὸ τὰ βαλάντια τῶν ὁπαδῶν τῆς ἐπιστήμης ἀκαταπαύστως καὶ ἀνεπαισθήτως! Ἀντιθαίνει, ναί! εἰς τὸ αἰσχροτάτον αὐτῶν μονοπωλεῖον, ἐνῶ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου τοῦ μονοπωλείου, ὅλα τὰ περρωτισμένα ἔθνη, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις, τὸ ἀπέρριψαν καὶ τὸ κατήργησαν ἐξολοκλήρου· μόνος δὲ ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς καὶ σοφώτατος Πατριάρχης Ἀνθιμος ὁ 5'. τὸ ὑπερασπίζεται καὶ τὸ προστατεύει! καὶ διατί; Διότι. . . .

51 Ἰδοὺ, ἀδελφοὶ ὁμογενεῖς, ἰδοὺ! αὕτη εἶναι φυσικὴ καὶ ἀληθὴς ὑποκεκρυμμένη τῆς Ἐγκυκλίου ἔννοια! Αὐτὸ εἶναι τὸ πολυχρόνιον ἀπόρρητον ζήτημα, δηλ. ἡ μυστικὴ ὑποστήριξις τοῦ καταχθονίου καὶ αἰσχροτάτου τούτου μονοπωλείου! καὶ μὴν ἀπατᾶσθαι ἀπὸ τὰ ἄλογα σοφίσματα τῆς ἀλόγου καὶ ἀδίκου ταύτης Ἐγκυκλίου, καὶ τῶν ἀναισχύντων τούτων ἀνθρωπαρίων. (α)

(α) Ἄλλ' ἔτι ὀλίγον, καὶ ἡ θεία δικαιοσύνη, ὡς ἀδιστάκτως ἐλπίζομεν, θέλει ἀνταμείψει τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας των· θέλει τοῖς ἀνταποδώσει κατὰ τὰ ἔργα, καὶ κατὰ τὰς βουλὰς αὐτῶν· ἡ τροχιά τοῦ παντός δὲν καρφοῦται, οὔτε τὰ πράγματα θέλουσι μένει ὡς εἶναι σήμερον, ὁ δὲ δόπων τὴν Πατριαρχίαν, ἔως, ἐξ ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἀνέβη τοῦ Θρόνου ὡς μάλιστα, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ὑπέκυπτε καὶ ὑπέφερεν ἕως οὗ παρήρχετο ἡ ὀργὴ Κυρίου, οὕτω καὶ ἡμεῖς μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους θέλομεν ὑποφέρει τὴν μάστιγα τοῦ νέου τούτου Φαραὼ Πατριάρχου, τοῦ ἔχοντος ἔνδυμα μὲν προδότη, καρδίαν δὲ λύκου, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ Κυρίου, καὶ ἡ Πνευματικὴ ἐξουσία ἐπέλθῃ εἰς χεῖρας σοφοῦ καὶ νοήμονος Πατριάρχου, καὶ διὰ τῆς νοσημόνου αὐτοῦ Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπιφέρει τὴν διόρθωσιν τῶν ὧν σήμερον ἡ Παναγιότης του καταστρέφει, δικαιοσύνην συνάμα καὶ ἡμᾶς διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῆς πολυθρυσλήσου ταύτης ἐγκυκλίου καὶ συσταίνων τὸ ἀληθές τῆς μεθόδου μας πρὸς χάριν οὐχὶ ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἱκανοποιῶν τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν.

52 Ἀλλ' ὦ φίλοι καὶ συντεχνῖται Μουσικοὶ τοῦ μονοπωλείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τί φροντίζετε ; Τί ματαίως μαίνεσθε κατὰ τῆς κοινωφελούς ταύτης μεθόδου ; Ἐἴν αὕτη ἦναι λογικῶς διωργανισμένη, καὶ εἶναι τελειότερα τῆς παρ' ὑμῶν ὑποστηριζομένης, θέλει ὑπάρχει, καὶ θέλει διαμένει ἀείποτε· ἐὰν δὲ ἦναι ἀλόγως καὶ κακῶς διωργανισμένη, θέλει πέσει ἀρ' ἑαυτῆς· Ἄρα ματαίως μαρινόμενοι βλάπτετε τὴν ὑγίαν καὶ ὑπόληψίν σας, ἀποδεικνύοντες ἑαυτοὺς εἰς τὸ κοινόν, ἀνθρώπου; φθονεροὺς, μισοκάλους, λαοπλάνους, ἀπαταιῶνας, μικροπρεπεστάτους, ἐπισύροντες συγχρόνως καὶ τὴν κοινὴν ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν. Σαῖς εἰσθαὶ ἀληθῶς, κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν, οἱ τὸν τόπο καταργοῦντες, καὶ τοὺς ἀθλοῦντας ἐκνευροῦντες.

53 Ἀλλ' ὦ Παναγιώτατε καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα ! Τὰ σημεῖα τῆς ἡμετέρας Μεθόδου τὰ βδελύττεσαι· διατί ἄραγε ; Διότι . . . οὔτε πλούσιος καὶ πολυτάλαντος, ὥς ἐκ τῆς αἰσχροκερδείας, οὔτε μεγαλόδωρος εἶναι ὁ Γ. Λέσβιος, ἀλλ' ἀπλῶς κοινωφελὴς εἰς τοῦτο καταγινόμενος. Ἀλλὰ τί ! τὰ τονικά σημεῖα, τοῦ μονοπωλείου, εἰς τῶν ὁποίων τὸν ἄλογον καὶ ἀμέθοδον διοργανισμόν βραχύνει ἡ ἀστασία καὶ ἀοριστία. Τὰ σημαδόφωνα, (αἱ μεγάλαι ὑποστάσεις) τῶν ὁποίων ἡ ἀστασία καὶ ἑλλειψις, εἶναι σημαντικοτάτη ἀτέλεια τῆς μεθόδου. Τὰ ἀπειρίθμη καὶ ἀτελῆ σημεῖα τῶν λεγομένων μυρτυριῶν, ἡ τὰ τερατιώδη καὶ κερκτοειδῆ σημεῖα τῶν παρὰ τοῖς διώκταις μου καὶ εὐνοουμένοις σου Μουσικοῖς λεγομένων φθορῶν, εἶναι σύμφωνα ; Ἐἴναι ὅμοια ; Ἦ . . . ; Περιέχονται αὐτὰ, παρακαλῶ, εἰς τὰς ἱερὰς ἐκκλησιαστικὰς Βίβλους ; Ὁχι ! Ἀντὶ τούτων ὅμως ἐγὼ, μεταχειρισθεὶς τὰ Τροπικά, περιεχόμενα εἰς αὐτὰς τὰς ἱερὰς Βίβλους ὁμοιοσχημῶς, καὶ γνωστότατα τοῖς

παῖσιν ὄντα, ὡς σημεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου, ἐπλησί-
ασα μᾶλλον, καταστήσας ὁμοιότατα τὰ σημεῖα τῆς Μουσι-
κῆς καὶ τὰ τῶν ἱερῶν αὐτῶν Βίβλων. Ὑμεῖς δὲ, τὸ ἐναντίον
μάλιστα τούτου, διὰ τῆς Ἐγκυκλίου σας λέγοντες, τὰ ἐναν-
τία τῆς ἀληθείας συκοφαντεῖτε ἐμὲ, καὶ τὴν μέθοδόν μου,
ὡς σύγχυσιν παρέξουσιν ταῖς ἱεραῖς ὑμνωδίαις τῶν Ἀκολου-
θιῶν. « Ἄθεος, ἄνομος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ φθόνος καὶ ἡ ἰδιοτέγ-
λεια. » Πιθανὸν θέλετε μὲ ἀπαντήσῃ, Παναγιώτατε, ἔχῃς
δίκαιον Λέσβιε, οἱ τῆς μουσικῆς σου χαρακτῆρες δεικνύουν
πρόοδον εἰς τοὺς σπουδάζοντας αὐτὴν, ἀλλὰ ψηλαφήσας αὐ-
τοὺς καὶ ἐκείνους τῶν ἐδικῶν μου μουσικῶν, εὗρον τοὺς ἐκείνων
γλυκυτέρους καὶ νοστιμωτέρους· διότι ἐπὶ τῆς ψηλαφήσεως
ἐκόλλησαν οἱ δάκτυλοί μου εἰς τὸ χρυσόμελον τὸ ὅποιον
αὐτοὶ ἦσαν χρησμένοι, ὅθεν καὶ τοὺς μουσικούς μου ὑπείλω
νὰ ὑποστηρίξω τούτους, ἐπειδὴ μὲ ὑποχρεώνει τὸ χρυσόμε-
λον νὰ τοὺς ὑπερασπισθῶ.

54 Ἀλλ' ὅμως τὸ κοινὸν, καὶ ὁ Κόσμος ὅλος, διὰ τῆς
πείρας αὐτῆς ἐγνώρισε, καὶ γνωρίζει καθ' ἐκάστην τὸ τέλει-
ον, τὸ μεθοδικόν, τὸ εὐχρηστον καὶ τὸ εὐκόλον· ἐν γένει τὸ
ὠφέλος τῆς Μεθόδου μου. Οἱ ἐν τῷ Ἀγωνίῳ Ὅρει τοῦ
Ἄθωνος μουσικοὶ, ὅπου ἀέριαις καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας
διετηρήθη ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱερά μουσικὴ μας, καὶ ὅταν
ἐξέλειπεν ἀκόμῃ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν
τοῦ Χριστοῦ, ἐκείθεν πάλιν, ὡς διασωθεῖσα μετηνέχθη εἰς
τὴν Κωνσταντινούπολιν, οὗτοι πρὸ πάντων εἶναι οἱ ἐμπει-
ρότεροι, οἱ εἰδημονέστεροι ὄλων· πρόσθετε καὶ οἱ εὐλαβέστεροι
καὶ θεοσεβέστεροι. Αὐτοὶ συμφέρον μὴν ἔχοντες ἐκ τῆς ἀπα-
γορεύσεως αὐτῆς, ὡς εἰλικρινέστεροι καὶ ἀθωότεροι τῶν ὑπε-
τέρων φθονερῶν ψαλτῶν, μὲ ἐνεψύχωσαν διὰ τῆς παραδοχῆς,
διὰ τῆς περὶ αὐτῶν συστάσεως τοῦ Συστήματός μου, καὶ διὰ τῶν συ-

νεχῶν πολλὰς πρὸς με γραμμάτων των. Πλήθος Ἀρχιερέων μακρὰν τῆς Ἑλλάδος τὸ ἡσπάσθησαν καὶ πολλοὶ τοῦτων ἐν τῇ Ἑλλάδι τὸ ἐδιδάχθησαν. Αὕτῃ ἡ φιλόκαλος καὶ ἀξιέπαινος Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος τὸ συνέδραμεν εἰς τὴν τύπωσίν του· ὁ κατ' ἀλήθειαν φιλόμουσος, φιλόκαλος καὶ ἀληθῶς Ποιμὴν αὐτῆς Πρόεδρος Κ. Νεόφυτος δι' ἰδίων του ἐξόδων τὸ ἐτύπουσεν (α) Ἄνδρες λόγιοι καὶ πεπαιδευμένοι καὶ εἰδήμονες οὐ μόνον τῆς ἰδικῆς μας ἐκκλησιαστικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, καὶ ἐνταῦθα ἐν τῇ Πρωτευούσῃ τῶν Ἀθηνῶν (ἐκτὸς τινῶν φθονερῶν μουσικομονοπωλητῶν, ὡς οἱ αὐτοῦ ὅμοιοι των, μονοπωλεῖον ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τέχνην των), καὶ εἰς ἄλλας Πόλεις διατρίβοντες, τὸ ἐγκολπώθησαν καὶ τὸ συνέδραμον μάλιστα· Καὶ ἡ Παναγιώτης Σου, διατὶ Σεβασμιώτατε Δέσποτα! τὸ βδελύττεσαι; Ἄραγε, ἐν ἀγνοίᾳ; Ἐν γνώσει; Ἐν φιλαρχηματίᾳ! Ἄ Παναγιώτατε! «Βοῦν ὑπὸ γλῶτταν φέρεις.»

55 ΑΨ! Τί λέγεις Παναγιώτατε Πατριάρχα! Σπουδαῖον καὶ παρίεργον τῷ ὄντι δὲ εἶναι τὸ σομῆεν τοῦτο; Ναί! ἀλλὰ καὶ εὐχάριστον καὶ γελοῖον· Σπουδαῖον μὲν εἶναι! διότι ὡς οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, καὶ διάδοχος τῶν Ἀποστόλων, ἔπρεπε, μὲ ἀμεροληψίαν, νὰ ἐπιστήσῃς τὴν προσχὴν σου εἰς τὴν κοινωφελῆ καὶ θεάρεστον ταύτην μέθοδον, καὶ προστατεύων αὐτὴν νὰ τὴν κοινοποιήσῃς καὶ τότε ἤθελε μάλιστα διαμείνῃ τὸ ὄνομά σου σεβαστόν εἰς τὸ ἔθνος

(α) Βοιαῦτα ἀνθρωποφελῇ καὶ θεάρεστα πρέπει νὰ ᾔται καὶ ἔργα τῶν ἀληθῶς Παιμένων· καὶ τότε τῷ ὄντι εἶναι τύπος καὶ διάδοχος τοῦ Ἰησοῦ Χρηστοῦ· «οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς,» ὡς λέγει τὸ Ἱερὸν καὶ ἅγιον Εὐαγγέλιον.

καί εἰς τὴν ἱστορίαν, διὰ νὰ εὐκολύνωνται οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ σπουδάσωσι τὸ ἐπιθυμητὸν τοῦτο μάθημα τῆς μουσικῆς, καὶ νὰ εὐτρεπισθοῦν αἱ ἱεραὶ τοῦ ἔθνους μας ἐκκλησίαι. Περιέργον δὲ εἶναι! διότι οἱ περίεργοι νόες κάμνοντες τὰς ἀπαιτουμένας εἰς τοῦτο κρίσεις καὶ ἀνακρίσεις των, θέλουν ἐννοήσῃ καὶ γνωρίσῃ ὅτι, τὸ οὗ ἕνεκα ἐβιάσθη ὁ Πατριάρχης Ἀνθιμος, νὰ βάψῃ τὸν κάλαμόν του ἐναντὶον μιᾷ τοιαύτης κοινωφελοῦς καὶ θεαρέστου μεθόδου ἥτις μέγχι καὶ ἰσχυρὸν, καὶ συγχρόνως αἰσχρώτατον. Εὐχάριστον πάλιν εἶναι! διότι ἡ Σεβαστὴ Ἑλληνικὴ Ἱερά Σύνοδος γνωρίσασα τὴν ὠφέλειαν καὶ ἀξίαν αὐτῆς τῆς μεθόδου τὴν συνέδραμεν ὁ δὲ ἀληθῶς Ποιμενάρχης καὶ Πρόεδρος αὐτῆς, πρὸ 22 ἤδη ἐτῶν ἀδιακόπως τὴν προστατεύει, καὶ ἤδη, ἄνευ παραμικρῆς τινὸς ἰδιοτελείας, κινούμενος ἀπὸ αἰσθημα φιλοκαλίας, δι' ἰδίων του ἐξόδων τὴν ἐτύπωσεν, πρὸς εὐκόλιαν τῶν ὁμογενῶν του, καὶ εὐπρέπειαν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος (α). Γελοῖον τέλος πάντων εἶναι! διότι σὺ ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἡ Πηγὴ τῶν Φώτων, ἐὰν ἀληθῶς ἦσουν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων, καταδιώκων ἀπερισκέπτως καὶ ἀλόγως ἓν τοιοῦτον κοινοφελὲς καὶ θεαρέστον ἔργον, ἐπρόδοσες διὰ χρημάτων τὸ κοινὸν συμφέρον, γενόμενος γέλως καὶ παῖγνιον τοῖς πᾶσι, καὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν δολίων κηφήνων καὶ λαοπλάνων ψαλτῶν, καὶ μουσικῶν σου ἀμούσων.

56 Ἀγαπητοὶ ὁμογενεῖς! Ἄπειρα συγγράμματα, πολλῶν αἵρετικῶν συγγραφέων, βλάβη καὶ ἐναντία, κατὰ τῆς ἀμωμότητος ἡμῶν ἐκκλησίας εὕρισκονται καὶ ὑπάρχουσιν,

(α) Ἡ τοῦ Παναγιώτατος! ὁποῖους Ἀρχιερεῖς καὶ Ποιμένες ἔχει ἡ
καὶ

εἰς πολλὰ καὶ διάφορα μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας. Πληθὺς ἄπειρον τοιούτων διεφθαρμένων καὶ βλασφημῶν βιβλίων, γέμουσιν ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν ὁμοεθνῶν, καὶ ἄπειροι βιβλιοθηκαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων αὐτῆς τῆς ἐπικρατείας. Καὶ ὅμως ὁ ζηλωτὴς τῶν θείων Οἰκουμενικῶς Πατριάρχης κἀνὲν ἐξ αὐτῶν ὧν, δὲν ἀπέρασε κἄν ἀπὸ τὴν μνήμην του, νὰ καταδιώξῃ δι' ἐγκυκλίου διότι καὶ κἀνείς μῆτε λεπτὸν ἐπρόσφερε δι' αὐτὰ εἰς τὴν Παναγιότητά του πρὸς καταδίωξιν. Τὰ δὲ μουσικά, βιβλία τῆς μεθόδου μας, εἰς τοσοῦτον ἐξῆψαν τὸν θυμὸν του, εἰς τοσαύτην μανίαν τὸν ἐκίνησαν, ἕνεκα τῆς ἀδράξ̃ μισθώσεως τὴν ὁποῖαν οἱ Μουσικολογιώτατοί του προσέφεραν ὑπὸ τοῦ τάπητος (Σετζατέλτη) εἰς ὃν συνήθως κἀθεται ὅταν προεδρεύῃ εἰς τοιαύτης φύσεως δίκας, ὥστε ἀπερискέπτως ἐξέδωκεν αὐστηρὰν ἐγκύκλιον διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν των. Ἡ τοιαύτη μισόκαλος λοιπὸν πράξις τῆς Παναγιότητός του, δὲν ἐπικυροῖ, δὲν ἐπισφραγίζει τοὺς λόγους μας; Δὲν ἐρεθίζει, λέγω, τὴν περιέργειαν ἐνὸς ἐκάστου νὰ εἴπῃ, κράζων μὲ ἐκπληξιν ἀνέκφραστον ὅτι, μέγα ἦτο τῷ ὄντι τὸ αἷτιον ἀπὸ τοῦ ὁποῖον κινούμενος ὁ Παναγιώτατος, ἐξέδωκε τοιαύτην ἄλογον καὶ ἄτοπον Ἐγκύκλιον!

57 Ἀλλ' ὦ Παναγιώτατε Πατριάρχα! ἐὰν ἀπλοῦς τις ἄνθρωπος, ὡς ἡ Παναγιότης Σου ὁ ἴδιος διδάσκεις, δυνάμενος νὰ ποιήσῃ καλὸν τι ἔργον εἰς τὸν πᾶσιόν του, εἰς ἕνα καὶ μόνον ἄνθρωπον δὲν τὸ κάμει, ἀλλὰ ἀδιαφορῶν τὸ παραιμελήσῃ, ὁ τοιοῦτος θέλει τιμωρηθῇ μὲ τρομεράν καὶ αὐστηρὰν τιμωρίαν παρὰ τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ. Σὺ δὲ Πατριάρχης ὢν Οἰκουμενικὸς, καὶ πηγὴ τῶν φώτων, καὶ τῶν καλῶν ἀπάντων, δεσμεύων μίαν τοιαύτην κοινωφελῆ καὶ θεάρεστον μέθοδον, καὶ ἀδικῶν ὁλόκληρον τὸ ἔθνος, τί

ἄραγε ποῖον ἄραγε λόγον θέλεις δώσει εἰς τὸν τρημερὸν καὶ ἀδέκαστον ἐκεῖνον Κριτὴν; Σκέψου Παναγιώτατε σκέψου! Σκέψου μὲ φρόνησιν Πατριαρχικὴν, καὶ ποιήσον τὸ δίκαιον!

58 Παναγιώτατε! ἔλθε εἰς σεαυτὸν! Σκέψου μὲ φρόνησιν καὶ, σύνεσιν ἐπαναλέγομεν, ἀνάλογον τοῦ χαρακτῆρός σου! ἀνάλογον τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ ὁρόνου ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἴστασαι! καὶ ἰδὲ ὅτι, τὰ Βιβλία τῆς μεθόδου μας, τὰ ὁποῖα ἀλόγως καταδιώκεις, δὲν εἶναι Βιβλία διεφθαρμένα! Δὲν εἶναι συγγράμματα ἀθέων καὶ αἰρετικῶν ὅχι Παναγιώτατε! Εἶναι Βιβλία τεχνικά! Εἶναι μέθοδος διδακτικὴ! Εἶναι σημεῖα ἀνεύθυνα καὶ ἐλεύθερα πάσης κατηγορίας! Τὰ Βιβλία μας, Παναγιώτατε! εἶναι ἐργαλεῖα τῆς μουσικῆς τέχνης, καὶ ἀνεπίδεκτα διαφθορᾶς τινος! εἶναι μέσα διὰ τῶν ὁποίων εὐκολύνονται οἱ σπουδάζοντες τὸ ἱερὸν καὶ θεάρεστον μαθημα τῆς μουσικῆς! Ἰδὲ μὲ ὄμμα ἀθῶον, σοφὸν καὶ ἀμερόληπτον ὅτι, τὰ Βιβλία μας εἶναι μέσον διὰ τοῦ ὁποῖου ὑμνεῖται καὶ δοξολογεῖται ὁ Θεὸς καὶ Ποιητὴς τοῦ παντός ὁ Θεάνθρωπος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐν ταῖς ἱεραῖς καὶ ἀγίαις αὐτοῦ Ἐκκλησίαις! Καὶ τέλος πάντων εἶναι Βιβλία ἀθῶα, ἱερὰ καὶ ἅγια· τὰ ὁποῖα καταδιώκοντάς τα, καταδιώκεις τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καταδιώκεις αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεόν, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ δόλος ἢ βλασφημία παραμικρά· Ὁχι Παναγιώτατε! καὶ μὴν πείθεσαι, μὴν ἀπατάσαι ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν λαοπλάνων καὶ δολίων ἀρχιεπισκόπων σου! οὔτε εἰς τὰ ἀδρά μὲν ἀλλὰ πρόσκαιρα προσφεθέντα παρ' αὐτῶν δῶρα πρὸς ἀμαύρωσιν καὶ ὀνειδος τοῦ ὀνόματός σου τὸ ὁποῖον θέλει μείνει εἰς αἰῶνας αἰώνων. Ὁ ἄνθρωπος ὡς πρόσκαιρος ἔρχεται καὶ ἀπέρχεται ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλ' αἱ πράξεις αὐτοῦ

καλαὶ ἢ κακαὶ, μένουσι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, πρὸς τιμὴν τοῦ ἐὰν ᾦναι κοινωφελεῖς καὶ καλαὶ, καὶ πρὸς ὄνειδος τοῦ ἐὰν ᾦναι ἐπιβλαβεῖς καὶ κακαὶ, ὡς ἡ πράξις σου αὕτη τῆς ἐγκυκλίου εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν καθ' ἡμῶν.

59 Παναγιώτατε! Κοινοποιεῖς διὰ τῆς ἐγκυκλίου σου ὅτι ἡ μέθοδος μας θέλει παρέξει σύγχυσιν εἰς τὰς Ἱερὰς Βίβλους, καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησίας ἡμῶν· ἀλλὰ διατί δὲν μᾶς παρουσιάζεις; τοῦλάχιστον μίαν ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ποτὲ συνέβη, μικρὰ τις σύγχυσις ἢ ἀταξία ἐνεκα τῆς μεθόδου μας; Αὕτη Παναγιώτατε! ἐνεργουμένη καὶ ψαλλομένη πρὸ 22 ἐτῶν, παρὰ πολλῶν μουσικῶν, εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας τῆς Πρωτευούσης τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅχι μόνον ποτὲ, καὶ εἰς οὐδεμίαν τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν παρεισῆξε παραμικράν τινα σύγχυσιν ἢ ἀταξίαν, ἀπεναντίας παρέχει μάλιστα περισσοτέραν καὶ μεγαλητέραν εὐκολίαν καὶ εὐταξίαν εἰς αὐτάς ὡς ἡ πείρα πραγματικῶς τὸ ἀπέδειξε καὶ τὸ ἀποδεικνύει. Ἄρα δὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν εἰ λαοπλάνοι Ἀρχιψάλται σου, οὔτε ἡ Ἐγκυκλίός σου / ἢ ὅποια ἐμπνεύσει τούτων ἐγράφη καὶ ἐδημοσιεύθη παρὰ τῆς Ἱμετέρας Παναγιότητος.

60 Ἢ!!! Πῶς ἀπερισκέπτως Παναγιώτατε! ὑπέπισας εἰς τὰς δολερὰς παγίδας τῶν ἀπαταιώνων τούτων Ἀρχιψαλτῶν σου! Ἄ! πῶς οἱ ἀναίσχυντοι καὶ ἀσυνείδητοι οὗτοι σ' ἐσπρωξάν εἰς τοιαύτην αἰσχροτάτην πράξιν! Σ' ἔρριψαν εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν ὁμογενῶν ὄλων! Σ' ἐξέθεσαν εἰς τὴν κατάκρισιν τοῦ κοινοῦ! Σ' ἐπεισαν νὰ ἐμφανισθῇς εἰς τὸ δημόσιον μισητὸς καὶ ἀπεχθὴς! οἱ Κηφῖνες οὗτοι ἀρχιψάλται καὶ παράσχοι σου, οἱ ἔχοντες μονοπωλεῖον τὴν τέχνην των, καὶ μετὰ τὰς πλήρεις σφαλμάτων καὶ σολοικισμῶν ἐκδό-

σεις των, φορολογούντες τοὺς ὁμογενεῖς μας τοσαῦτα ἔτη !
Ναί, ἀλλ' ὅμως πολὺ ἀκριβὰ ἡγόρασαν παρὰ σοῦ αὐτὴν τὴν
Ἐγκύκλιόν σου, διὰ νὰ δυνηθῶσι δι' αὐτῆς νὰ ὑποστηρίξωσι
τὸ κατὰ φύσιν αὐτῶν μονοπωλεῖον, καὶ νὰ κρατῶσι δεδεμέ-
νον αἰωνίως τὸ ἔθνος, καὶ τυφλὸν καὶ κατὰ τοῦτο τὸ εἶδος
τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. (α)

(α) Σημειοῦμεν ἐνταῦθα περιστατικόν λίαν περίεργον συνάμα καὶ
φρικτόν. Ὅταν πρὸ δύο ἐτῶν ἔτυχον νὰ ᾤμαι εἰς Κωνσταντινούπολιν
συνέπεσε ν' ἀνταμώσω μαθητὰς τῶν τῆς μουσικῆς μονοπωλητῶν ὁ-
τινες μετὰ 8 καὶ 10 ἐτῶν μαθητεύουσιν μοι διηγήθησαν, ὅτι μέλλουν
νὰ ἐξακολουθήσωσι, μετὰ τὴν ἐκπεραίωσιν τῆς σειρᾶς τῶν μαθημά-
των των, καὶ ἄλλην μίαν τριτίαν πρὸς διδασκαλίαν τῆς ὀρθογραφίας
τῆς μουσικῆς, καὶ ἐπειδὴ ὑστεροῦντο πὰ 3000 καὶ ἐπίκεινα γρόσια
προπληρωτέα διδάκτρα διὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον σκοπὸν, εὗρισκον-
το εἰς φρικτὸν ἀγῶνα. Ἐφρίξα τῇ ἀληθείᾳ, εἰς τὴν ἀσυνειδησίαν τῶν
μονοπωλοῦντων τούτων μουσικοδιδασκάλων, ὅτινες ὡς ἐκ τῆς ἀμα-
θείας τῶν ὅχι μόνον ὅτι κατέπλεξαν τὴν μουσικὴν των εἰς χειρότερον
παρὰ τὸν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀρχαιοτάτης μουσικῆς, καρκινοβατοῦν-
τες καὶ ἄνω ποταμὸν τρέχοντες· ὥς οἱ δυστυχεῖς μαθηταὶ ἄσσοι ἀπὸ
θείαν ἀποχώρησιν ἐμπλέξωσιν εἰς τοὺς δυοὺς τῶν, ἀναγκάζονται ἐπὶ
10 καὶ 12 ἔτη νὰ ματαιοπονῶσιν, ἀλλὰ ἐπὶ τέλους νὰ ὑποχρεῶνται
πρὸς χάριν τῆς ἐπὶ τὸ κερδοσκοπικώτερον τῶν διδασκάλων των τῶν
3000 καὶ 4000 γροσίων νὰ χάνωσιν ἄλλα τρία ἔτη ! καὶ διατί ; Διὰ
νὰ μάθωσι τὸ μουσικὸν ὀρθογραφικόν ὡς νὰ ᾔνοι δυνατόν εἰς τὴν με-
γάλην ἀνομαλίαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατήντησαν καὶ τὸ τραγελαφικόν
σύστημά των λεγόμενον τῆς μουσικῆς, νὰ δυνηθῇ νὰ ἐμβῇ εἰς βυθ-
μὸν καὶ τάξιν καὶ νὰ ὀρθογραφηθῇ. Ἐκαστος ἐκ τῆς περιστάσεως
αὐτῆς ἃς παρατηρήσῃ ἐάν οἱ μουσικομονοπῶλαι διὰ τῆς τοιαύτης
ἀμαθοῦς, ἀγυριτικῆς καὶ κερδοσκοπικῆς διαγωγῆς των βασανίζοντες
καὶ καταξοδεύοντες τῶν δυστυχῶν μαθητῶν τὸν πολύτιμον καιρὸν
καὶ τὰ χρήματα, ἃν ᾔνοι δυνατόν νὰ πιστεύσῃ ὅτι οὗτοι φοβοῦνται
θεόν καὶ ἔχωσι σύνεσιν, ὃ δὲ Θεὸς δῶν εἰς αὐτοὺς τύψιν συνειδότος.
Ἀλλὰ τί λέγομεν ; Εἰς ἀσυνέτων καρδίας Θεὸς εἰσέρχεται ; Ὅχι ! εἰς
αἰῶνας αἰῶνων ῥηθήσεται ὅχι ! καὶ αὕτῃ ἡ γραφὴ μὲ ἡμᾶς λήγει·
α ἐάν καὶ εἰσελεύσεται ταχέως ἐξελεύσεται. »

Θ1 Ἀλλ' ὄχι, Παναγιώτατε! Τὴν σήμερον ἐξέλειπε πλέον ὁ καιρὸς τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, τῶν μὴ ὑπὸ ἄλλων ἀρετῶν συνοδευομένων. Τὴν σήμερον ἐξέλειπε πλέον τὸ, αὐτὸς ἔφα'. Ὁ ἐνεστώς αἰὼν ζῆτεῖ τὸ εὐκολον, τὸ μεθοδικόν, ἀποφεύγων τὰς δυσκολίας καὶ γρίφους τῆς παρελθούσης ἐποχῆς. Ἄν εἶχαν οἱ ἀρχιψάλται, καὶ παράτχοι σου λόγους, ἠδύναντο νὰ ἀντιτάξωσι λόγους, καὶ ὄχι νὰ προσφέρωσι χρήματα εἰς τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα· ἐχρεώστουν νὰ κάμωσιν ἀναίρεσιν μετὰ λόγου, καὶ ἀνατροπὴν μετὰ ἀποδείξεων εἰς τοὺς κανόνας τοῦ Λεσβίου Συστήματος, καὶ ὄχι νὰ ἐκχέωσι μόνον διὰ τῆς Ἐγκυκλίου σου, ἀλόγους κατηγορίας.

« Λόγω μ' ἔπεισας, φαρμάκῳ σοφωτάτῳ. »

Τὸ Σύστημα τοῦτο εἶναι δεδοκιμασμένον πρὸ χρόνων περὶπου εἰκοσιδύω, Παναγιώτατε! ὥς πολλάκις ἐνταῦθα τὸ ἀναφέραμεν. Πληθὺς μουσικῶν τοῦ ἄλλου Συστήματος τὸ ἐγνώρισαν, καὶ εἶναι, καὶ εὐρίσκονται πανταχοῦ, ψάλλοντες κατ' αὐτὸ, χωρὶς νὰ διακρίνηται οὐδεμίᾳ διαφορὰ, ἢ βλάβη εἰς τῶν τοιούτων τὸ ὕψος. Ἀγιορίται μάλιστα, ὡς προσεῖπον, Πατέρες ἐνάρετοι καὶ πεπαιδευμένοι, καὶ μουσικὰ ἔμπειροι· ἐξ αὐτῶν, τὸ ἐδοκίμασαν πρὸ χρόνων, τὸ ἐνέκριναν, τὸ παρεδέχθησαν, καὶ διατί νὰ μὴ τὸ παραδεχθῶσι; Ἐνῶ καὶ τὸ παρέδωκαν, καὶ τὸ παραδίδουσι μέχρι σήμερον, προτιμῶντές το ἀπὸ τὸ ἄλλο τῆς Κωνσταντινουπόλεως; οὐχὶ δι' ἄλλην αἰτίαν, εἰμὴ, μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν εὐκολίαν του. Ἡμαρτον καὶ τόσοι ἄλλοι, ὅσοι ἐκαινοτόμησαν τυχὸν περὶ τὴν μουσικὴν, μὴ μεταβαλλόντες τὴν οὐσίαν καὶ τὸ γεγραρὸν εἶρος τῶν μελῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καθιστῶντες αὐτὴν μᾶλλον εὐκολοδίδακτον; Ὅχι! Ἄν ἡμαρτέν ὁ ἅγιος ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ πρῶτος ἀναφανὴς πετιὴρ τῆς καθ'

ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἄν ἡμαρτεν ὁ αἰδίδιμος Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος, ὁ πρῶτος ἀποτολμήσας μεταρρύθμισιν ἐπὶ τὸ σφρέστερον τῆς κατὰ Διμωσκηλὸν μουσικῆς. Ἄν οἱ μετ' αὐτόν, καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ αἰδίδιμοι μελωδοί, ἡμαρτον καινοτομοῦντες καὶ παρεισάγοντες καινὰς μελῶν περιόδους. Ἄν ἡμαρτον οἱ αἰμὴνστοι ἡμῶν Διδάσκαλοι Γρηγόριοι καὶ Χρυσάνθοι καὶ Χουρμούζιοι, καταστρέψαντες τὸ Σύστημα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Διμωσκηνοῦ, καὶ εἰσαγαγόντες τὴν καταμέτρησιν τοῦ χρόνου, καὶ τῶν μονοσυλλάβων φθόγγων τὴν χρῆσιν εἰς τὴν μέθοδόν των, κατὰ μέμνησιν Εὐρωπαϊκὴν, τότε ἡμαρτε καὶ ὁ Λέσβιος, μιμούμενος τοὺς αἰμὴνστοὺς Διδασκάλους τοῦ Γρηγόριον, Χρυσάνθον καὶ Χουρμούζιον, καταστήσας τοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς αὐτοδυνάμους καὶ ὠρισμένους. Μ' ὅλον ὅτι ὁ Λέσβιος παρημέλησε, σημεῖα τῆς μουσικῆς γραπτὰ, ἀνθρώπων ἀπλῶν, οἱ δὲ προλεχθέντες Διδάσκαλοι του, κατέστρεψαν ἐξολοκλήρου, Σύστημα ἁγίων ἀνδρῶν τῆς Ἐκκλησίας μας· ἄρα τὸ ἀμάρτημα αὐτῶν εἶναι ἀσυγκρίτῳ λόγῳ μεγαλύτερον, ἀπὸ τὸ τοῦ Λεσβίου· ἀλλ' ὅχι, βεβαίως θέλετε μὲ ἀπαντήσει ὡς μὴ δυνάμενος νὰ ἀνατρέψῃτε τὰ ἐγκεκριμμένα, οὗτοι δὲν ἡμαρτον· διότι εὐκόλυναν καὶ ἐβελλίωσαν διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως τὴν μουσικὴν ἐπιστήμην· Ἄλλ' ὁ Λέσβιος τί ἄλλο ἔκαμε παρὰ τοῦτο; Καὶ τοῦτο ποιήσας διατί νὰ καταδιώκεται; Διότι τοῦτο θέλει ὁ φθόνος καὶ ἡ μισοκαλία! τοῦτο θέλει τὸ καταχθόνιον μονοπωλεῖν τῶν Μουσικῶν μας.

62 Ἡ ὁρθόδοξος τῆς χριστιανικῆς καὶ χριστιανικωτάτης Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἰσῆλθε καὶ μεταχειρίζεται εἰς τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας της, πρὸ πολλῶν χρόνων, ἕως καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ἐν χρῆσει λεγομένην Φωνητικὴν Ἀρμονίαν. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα

δὲν ἔπαυσε διὰ τοῦτο ἀπὸ τὸ νὰ ᾔηται καὶ ἀπὸ τὸ νὰ λέγηται οὐχ ἤ-τον Ὁρθόδοξος καὶ εὐσεβεστάτη· διατί; Διότι δὲν παρέτρεξε Δόγμα Πίστεως· ὁ δὲ Λέσβιος, ὁ σχῆμα γραπτῶν χαρακτήρων μόνον μεταβαλὼν, ποῖον Δόγμα παρέδωκε; Οὐδέν. Καὶ διατί λοιπὸν νὰ καταδιώκηται; Διότι οὕτω θέλει τὸ μονοπωλεῖον! οὕτω θέλει τὸ αὐθαίρετον τοῦ Πατριάρχου καὶ ὁ ἄλογος αὐτοῦ δεσποτισμός!

63 Ἄ! Διατί μαίνονται; Τί κατακραυγάζουσι; Τί φρυάττονται οἱ Παράσχοι σου; Καὶ οἱ Ἀρχιεπίσκοποι σου; Καὶ οἱ ὁμοιοὶ των. Ἄλλ' ὅμως τί παράδοξον; Μήπως τὸ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐδοκίμασεν εἰς τὴν γέννησίν του σχεδὸν τὴν αὐτὴν τύχην, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Σύστημα; Κατηγορηθὲν καὶ καταδιωχθὲν ἀπὸ τοῦ παλαιότερου μουσικῆς Διδασκάλους; Ἐξ ὧν πολλοὶ, φθονοῦντες αὐτό, οὐχὶ μόνον κατηγόρουν, ἀλλὰ καὶ ἀποπληξιά ἀπέθανον, ὑπὸ βαρυθυμίας καὶ θλίψεως κυριευθέντες; Ἄλλ' ὅμως διὰ τὴν εὐκολίαν του αὐτὸ ἐξηπλώθη τότε, διεδόθη, καὶ ἐθριάμβευσε μέχρι τέλους. Ἐκεῖνοι δὲ συνετάφησαν χλευαζόμενοι, καὶ συνεπισύροντες εἰς τὸν τάφον μετὰ τῆς ἀξιωμαμπτου κακογνωμίας καὶ τοῦ φθόνου των, τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν.

64 Ἄ! Διὰ τί; Διατί οὕτως ἐπέπρωτο καὶ νῦν, Παναγιώτατε Πατριάρχα! Διατί, λέγω, καὶ ἡ Μαναγιότης σου καὶ οἱ Μουσικοὶ σου, νὰ μὴν συσταλθῇτε τὸ ἔθνος, νὰ μὴν σεβασθῇτε τὴν κοινὴν κρίσιν, νὰ μὴν φοβηθῇτε τὴν ἱστορίαν; Ἀλλὰ, ποῦ! Τὴν ἱστορίαν λέγω, ἥτις, ἀναφέρουσα περὶ τοῦ Συστήματος τοῦ Λεσβίου, θέλει μνημονεύσει ἐξάπαντος καὶ τὸν διωγμὸν, καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ ἐγκύκλιον τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμους· τοῦ Κουταλιανοῦ. Ἡ ἱστορία ἥτις ἐμνημόνευσε καὶ αὐτοὺς τοὺς πυρπολιστὰς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος· Ἡ ἱστορία, ἥτις ἐμνημόνευσε καὶ αὐτοὺς τοὺς βαρβάρους ἐξο-

λοθρευτάς τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐκείνης Πολυτόμου Βιβλιοθή-
κης. Ἡ ἱστορία, ἣτις ἐμνημόνευσε καὶ τοὺς τοῦ Κοπερνίκου
βασιλιστάς, καὶ τοῦ σοφοῦ Σωκράτους, ὡς καὶ τοῦ ἐναρέτου
Φωκίωνος τοὺς φονεῖς, καὶ τοῦ δικαίου Ἀριστείδου τοὺς ἐξο-
στρακιστάς· Καὶ τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοὺς σαυ-
ρωτάς καὶ προδότας, αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἱστορία θέλει συγκατα-
τεθῇ νὰ μνημονεύσῃ μετ' ἀγανακτήσεως ἀδιστάκτως, καὶ
τοῦ μικροῦ Λεσβίου τοὺς φθονεροὺς διώκτας καὶ κατηγό-
ρους. Καὶ ἡ παρῶσα, καὶ πολὺ περισσότερον ἢ ἐπερχομένη
γενεὰ, θέλει κρίνει ἀπροσωπολήπτως καὶ περὶ τοῦ ἐνός, καὶ
περὶ τοῦ ἄλλου· Εὐλογοῦσα δὲ τὴν Λέσβιον, θέλει ἐπιδαψιλεύ-
ει κατάρας κατὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου, ἐὰν τυχόν μέχρι
τέλους εἰς τὴν πλάνην του ἰσχυρογνωμονῶν καὶ ἐπιμένων,
δὲν ἀνακαλέσῃ τὴν ἀπαγόρευσιν. « Χρέος εἶχε, θέλουσιν
» εἰπεῖ οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν τότε, ὁ Ἄνθιμος ὡς ἰσχυρὸς,
» ὡς Πατριάρχης, ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς
» (κατὰ θέλει παραχῶρησιν) νὰ συνδράμῃ, νὰ συστή-
» σῃ, νὰ προστατεύσῃ τὸ Σύστημα τοῦτο; ὡς ἀνθρωπω-
» φιλὲς, καὶ πολὺ περισσότερον ὡς ἐκκλησιαστικὸν καὶ
» θεάρεστον. Ἀλλ' ὅμως, τί αὐτὸς ἐπραξε; Οὐχὶ μόνον
» δὲν τὸ συνέδραμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατηγόρησε, καὶ διὰ
» τρατῆς Ἐγκυκλίου τοῦ ἀπηγόρευσε καὶ τὸ ἐδέσμευσε·
» Καὶ διατί; Ἀποδοκηθεῖς ὑπὸ τῶν συγχρόνων του
» μουσικῶν, τῶν ἐχόντων μέγα συμφέρον ἐκ τῆς δυσ-
» κολίας τῆς μοναχικῆς, καὶ πολὺ περισσότερον ἐκ τοῦ
» πλήθους τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἐκδόσεών των· Τὰς
» ὁποίας, κατὰ δεύτερον λόγον, ἐθνικὸν δίκαιον οὔσας
» μετὰ τὸν θάνατον τῶν μακαρίων ἐκείνων ἐφευρετῶν
» τοῦ Συστήματος οὐχὶ μόνον αὐτοὶ ἰδιοτελῶς ἐσφατερί-
» σθησαν ἀπαρχῆς καὶ ἀδικως, ἀλλὰ καὶ τοσαῦτα ἐτη

» καρπολογούμενοι δὲν ἐχόρτασαν, ἐπιθυμοῦντες νὰ
 » διαιωνίσωσιν εἰς ἑαυτοὺς, ὡς ἰδιοκτησίαν ἀναγαίρε-
 » τον τοὺς ἰδρυῖτας καὶ τὰς ἐφευρέσεις τῶν ἄλλων, ἐν ᾧ
 » οἱ κληρονόμοι ἐκείνων τῶν ἀειμνήστων, ἐκ τῆς πε-
 » ρὴς λιμοκτονοῦσιν ἐλευθῶς μαστιζόμενοι. Νὰ διαι-
 » ωνίσωσι. λέγω, εἰς ἑαυτοὺς, ἔχοντες βοηθὸν κατὰ
 » τοῦτο, καὶ συμμετοχὸν αὐτῶν καὶ τὸν Ἄρθιον Πα-
 » τριάρχην. Ὅστις, μὲ ἄλλας λέξεις, ἐπρόδωσε τὸ κοι-
 » νὸν συμφέρον ἔλου τοῦ ὑπ' αὐτοῦ Ποιμενομένου χρι-
 » στιανικοῦ πληρώματος· ἕνεκα δύο εὐνοουμένων αὐτῷ
 » ἀτόμων, ἡ μᾶλλον, ἕνεκα
 » ἅτινα ἔχει εἰς μεγαλητέραν εὐνοίαν καὶ ἀ-
 » γάπην, μ' ὅλον διὰ πολυχρηματώτατος καὶ πολυτά-
 » λατος, παρὰ πᾶν ἄλλο, καὶ Ἔθνος καὶ Πόλιν καὶ
 » Πατρίδα καὶ Θεόν! Ὡ! ἄξιος τῆς κατάρας πατρὸς
 » χριστιανικοῦ λαοῦ ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν γενεῶν
 » ὁ ἄνθρωπος οὗτος! » Τοιαῦτα θέλουσι λέγει μετὰ
 φρίκης αἱ μέλλουσαι γενεαί! / (α)

66 Ἀγαπητοί! ἡ Παναγιότης του, καὶ οἱ εὐνοοῦμενοί
 του Μουσικοὶ (β) δὲν ἔπρεπε νὰ ἀγνωστῶσιν ὅτι· ὅσον πε-
 ρισσότερον καταδιώκεται ἕν τι, τοσοῦτον πλεόστερον καὶ
 αὐξάνει, κινεῖν τὴν περιέργειαν τῶν φύσει φιλοπεριέργων

(α) Ω! !!! πόσον ἐγγνώμων πρέπει νὰ εἶμαι διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ σιλαν-
 θρωπίαν, καὶ τὴν πρὸς τὴν μεθοδόν μου φιλοκαλίαν τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ὁ
 σοφώτατος φιλόμουσος καὶ αξιοσεβαστός ἐκεῖνος ἀνὴρ ὁ αληθῶς ποιμὴν
 καὶ Π:τοάρχης Κωνσταντῖος ὁ ἀπὸ Συνερίου κατεκλείνην
 τὴν περίστασιν τῆς καταδιώξεώς μου! δὲν εὐχαριτήθη νὰ μὲ
 παρηγορήσῃ καὶ ἐνθαρῇ μόνον διὰ λόγου πατρικῶς καὶ μὲ μεγά-
 λην συγκίνησιν τῆς ἀγαθῆς του ψυχῆς εἰς τὰς ἡλίψεις μου ὄχι, ἀλλὰ
 καὶ μ' ἐφιλοδώρησε μὲ ἱκανὴν ποσότητα γραμμάτων ᾧ καὶ νὰ
 ἱδυνάμην! Ὡ καὶ νὰ εἶλον χιλιάς γλώσσας διὰ νὰ γυμνῶμαι αἰω-
 νίως τοιαυτὴν ἀγαθότητα καὶ φιλοκαλίαν!!!

(β) Ἀξέπαινοι καὶ φρονίσσεως μουσικαὶ ἐφάντησαν τῷ ὄντι κατ' ἐκείνην
 τὴν περίστασιν ὁ Μουσικολογιώτατος Δαμπαδάριος τῆς τοῦ Χριστοῦ

ανθρώπων. Καί ὅτι· Πᾶν καλόν, διὰ νὰ ᾔῃ αὐθιγῶς καλόν, πρέπει νὰ καταδιωχθῇ. Καί μάλιστα εἰς αὐτάς τὰς ἀρχάς καί τὴν γένεσιν τοῦ ἄλλως, καλόν ἐντελές τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι. Καί ὅτι· Διὰ νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς τὸν τετραπέρατον Κόσμον, καὶ αὐτὸ τὸ Θεοπαρίδοτον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἐχρειάσθησαν μόνον κήρυκες αὐτοῦ οἱ ἅγιοι καὶ Θεοφόροι Ἀποστόλοι, ἀλλ' ἐχρησίμευσαν καὶ συνέτεινον πολὺ εἰς τοῦτο, καὶ αὐτοὶ τοῦ χριστιανισμοῦ οἱ διώκται· λέγω οἱ Νέρωνες, οἱ Μαξιμιλιανοί, καὶ Διοκλητιανοί / ἐπομένως· καθ' εἰς συμπεράσει τῶρα, ὅτι· Ἡ Πανάγιος αὐτοῦ ἐχούκλιος δὲν ἐχρησίμευσεν εἰς ἄλλο τι, παρὰ εἰς τὸ νὰ διασαλπίσῃ ἀπανταχοῦ ὅτι «ὑπάρχει Δεσφίον σύστημα τῆς Μουσικῆς.» Καὶ ἀπὸ τὸν διώκτην αὐτὸν τοῦ Συστήματος τούτου, νὰ πληροφορηθῶσι κατὰ πρῶτον, οἱ διόλου μὴ ἔχοντες πρότερον ἴσως οὔτε ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως τοῦ τοιοῦτου συστήματος. Ἀλλὰ τῷ ἄκνυτες καὶ ἀπανταχοῦ, διὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου τὸ ἐμαθόν· ἡδύνατο νὰ γενῇ χάρις ἄλλη μεγαλειτέρη; Ἄν καλὰ καὶ ἡ κοινὴ παροιμία, μετὰ εὐτραπείας καὶ κομψότητος λέγει· «Τραβίζατε τὸν Γ... μὴ σταῇ ἡ οὐρά του.» Εἰκοσιδύω ἔτη, εἰκοσιδύω ὁλόκληρα, διδίσκεται τὸ Σύστημα τοῦτο, Παναγιώτατε! καὶ παρ' ἐμοῦ, καὶ παρὰ τοσούτων ἄλλων καὶ μαθητῶν μου καὶ

Μεγάλῃς Ἐκκλησίας Κ. Ἰωάννης καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα πρέπει νὰ τ' ἀποσωπῇσωμεν, δὲ νὰ μὴν γινώμεν αἴτιοι νὰ καταδιωχθῶσι ἀπὸ τῆ ἀσχηρότατον μνηστικῆς· οἱ τοιαῦτοι οὐ μόνον εἰς τὴν κατ' ἐμοῦ αναφορὰν τῶν μονοπωλητῶν δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπογραφῶσι, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀδικον· ἐκείνην Πατριαρχικὴν συνεδρίαν δὲν κατεδέχθησαν νὰ παραρτῶσι· ἀλλὰ μάλλον ἐπαίνουον ἐκθειάζοντες τὴν εὐκολίαν τῆς Μεθόδου μας καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν μάλιστα τὴν ἐπαρέδιδον διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν εἰς αὐτοὺς προσερχομένων καὶ ἐπιθυμούντων σπουδάζειν τὴν ἐκκλησιολογικὴν Μουσικὴν.

μαθητῶν ἐκείνων. Καὶ ἄλλα ἐννέα ἔτη εἶναι, ὅφ' οὗτου ἐξεδόθησαν διὰ τοῦ Τύπου τὸ θεωρητικόν καὶ τὸ Ἀναστασιματάριον αὐτῆς τῆς μεθόδου· καὶ ὑμεῖς τὴν θεωρεῖτε, ὡς νέον τάχα φαινόμενον. Πόσον εἴσθε περίεργοι ἀληθῶς! Ἀλλ' ὑπάρχουσιν πολυάριθμοι, οἱ γνωρίζοντες αὐτὴν μέχρι σήμερον. καὶ ψάλλουσι κατ' αὐτὴν εἰς τὰς Ἱερὰς ἐκκλησίας καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ Τουρκίᾳ· καὶ οὐδέποτε οὐδεὶς τῶν ἀκροατῶν διέκριεν, ἡ ἡσθάνθη ὑπάρχουσαν διαφορὰν τινα, οὐδὲ ἐλαχίστην εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἐνός, ἡ τοῦ ἄλλου Συστήματος. Διότι, οὐδ' ὅπως ὑπάρχει ξενίζουσα κατὰ τὸ ποιεῖν, ὡς ὑμεῖς λέγετε, ἡ λεσβία μέθοδος· μόνων τῶν κατ' αὐτὴν τετυπωμένων βιβλίων ἡ ἑλλειψις, τὴν ἐκράτει βραδυποροῦσιν ἐν χειρογράφοις, καὶ μηδὲν ἄλλο· καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὡς προείπον, πολὺ πλείστοι οἱ εἰδότες αὐτὴν. Ἡ δὲ διαφορὰ αὐτῆς διακρίνεται διὰ τῆς γραφῆς, τότε μόνον, ὅταν τις ἐμβλέψας εἰς τὸ βιβλίον τοῦ ψάλλοντος ἴδῃ τοὺς αὐτοῦ χαρακτῆρας παραλλάσσοντας. Διατί; Διὰ μόνην τὴν εὐκολίαν. Τὴν εὐκολίαν εἶπον, ἥτις εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ ζητούμενον τοῦ παρόντος προοδευτικοῦ αἰῶνος, μὴ ἐπιδεκτικοῦ πλέον δυσκολιῶν εἰς πᾶν ἔργον καὶ ἐπιχείρημα ἀνθρώπων· Εἰς ἣν ὡς εἰς πολλὰ ἔχοντες σήμερον οἱ ἄνθρωποι ἀντιπίπτουσι νὰ ἐνασχοληθῶσι, καὶ νὰ διδαχθῶσι εἰς τὸ βραχὺ τῆς ζωῆς των διάστημα καὶ ἄλλα μαθήματα· ἀναγκαιότερα εἰς αὐτοὺς, ὡς πρὸς τὰς σημερινὰς περιστάσεις των, τείνουσι πάντοτε ἐπιθυμοῦντες τὸ εὐκόλον καὶ ὄχι τὸ δυσχερές, οἱ θέλοντες ἵνα μὴ μείωσι καὶ μουσικῆς ἁμοιοὶ ἐκ τῶν νέων ὁμογενῶν μας, καθ' ὅλα τῆς παιδείας τὰ εἶδη, καθ' ἐκάστην ἐπινοοῦσι τρόπους παραδόσεως μεθοδικούς, ἐπὶ τὸ εὐκολώτερον, ὅπως νεωτερίζοντες, δικαιοῦτατα.

67 Ταῦτα τὰ ὀλίγα ἔχεις, Παναγιώτατα! παρ' ἐμοῦ,

καὶ πρὸ ὅλων τῶν φιλοκάλων καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν,
πρὸς τὸ παρόν· Ἐπιφυλαττομένων ὅλων τὰ ἐπίλοιπα, διὰ
τὸ μέλλον, καὶ διὰ τὴν μέλλουσάν σου διαγωγὴν, ἐὰν
ἐμμένῃς ἀμεταμέλητος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Σεπτεμβρίου 1848.

Ὁ Μουσικοδιδάσκαλος, ὁ καὶ Ἐφευρετὴς τοῦ
Λεσβίου Συστήματος τῆς Μουσικῆς

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΕΣΒΙΟΣ.

